

NA HLUBINU

REVUE PRO VNITŘNÍ ŽIVOT

Ročník čtvrtý. V Olomouci 1929. Číslo desáté.

VELEKNĚZI!

Denně pozvedáš k nebesům přesvatý Kalich Krve Páně, denně pozvedáš k nebi jeho svaté Tělo. Dnes, jak před padesáti lety.

Všechny naše kalichy kol tvého jsou soustředěny a všechny ruce naše, držící svaté Tělo Kristovo, tvých posvátných rukou vroucně se drží.

Ty nás vedeš, u tebe máme jistotu, že Bůh s námi, že jsme praví synové Boží, že jsme skuteční kněží Páně. Stále obětuješ, stále bdíš nad Obětováním.

Chceš nás mít co nejbližší u Boha. O to se stále modlíš, o to stále prosíš. K tomu vychováváš a vedeš. Učíš, kážeš hlásat království Boží v srdcích. Radostně sníš o jeho vítězství. Jásavě jsi vykřikl: Kristus Král!

Aby se všechny síly věřících slily, aby se spojily ruce na Srdci Božím, vroucně si žádáš. K akci, od slovů k činům voláš! Aby naše víra nebyla zálibou vnější krásy, aby nebyla svátečním rouchem, aby byla pravidlem životním, aby byla silou ze srdcí, z životů našich tryskající a zapalující všechno kolkolem.

Dítky tvé, šťastné, že takový Otec je vede, kupí se kolem Tebe. Tvé ruce chceme podpírat, jak ruce Mojžíšovy v boji proti Amalekitům, tvé srdce zahřátí svou láskou, oddaností. Myslíš stále na nás. Nepatříš již sobě, všechno v Tobě je jenom nám, nám dáno. Naše duše, boje, nástrahy jsou břemenem tvých šedin. Za to Tě milujem. Milujeme v Tobě Krista, hlavu neviditelnou.

Děkujeme Ti za padesát let tvého kněžského života. Za všechnu oběť kněžství, za ústrky, práce, námahy, za všechny vzácné mše svaté, za tolik modliteb, za všechny starosti, za tvoji neohroženost, za tvoji prozíravost Bůh sám Ti odplatí!

A slibujuem. Až zavoláš: V šik, křesťané, do jednoho se k tobě postavíme, své srdce třeba i střelám nastavíme, své všechny síly dáme, svou krev Ti všechnu obětueme. Tys vůdcem naším pravým, Tys vůdcem naším nejvyšším, požehnej nám!

P. SILV. M. BRAITO O. P.

NA VÝŠINÁCH

Církev je říše Kristova na zemi apoštolskou autoritou řízená. Autorita apoštolská pochází od Krista. Kristus pochází od Boha.

Autorita Kristem ustanovená jest pravdivá a pravá, jen byl-li Kristus tím, zač se vydával, Synem Božím. Učení jeho není učení lidské. Není volno člověku přijmouti je nebo zamítnouti. Kristus poroučí věřiti, a to pod ztrátou věčné spásy: Jdouce do veškerého světa, hlásejte evangelium všemu stvoření. Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude: kdo však neuvěří, bude zavržen. (Mar. 16.15/16.) Nic tu není ponecháno libosti. Věřiti je povinnost.

Komu věřiti? Církvi. Církev je před evangeliem. Jsou křesťané, ač ještě nic není napsáno. Pavel píše jen těm, k nimž nemůže přijíti. Nový zákon je sbírka spisů příležitostných. Psaná část tradice. Písmo samo není pravidlem víry. Kdyby bylo, musilo by to v něm býti napsáno.

Pravidlem víry je autorita církve. Náboženství Kristovo není pouhá filosofická soustava. Od nejstarších dob se jeví jako organisace. I protestantský theolog Troeltsch doznává, že Kristus nezaložil křesťanství, nýbrž církev. Křesťanství jest podle něho jen výmysl těch, kteří později od církve odpadli. Kristus tedy nedává světu křesťanství, nýbrž křesťany. Nedává učení, nýbrž učitele. Ne Písmo, nýbrž Petra. Vše je živé, konkrétní.

Petr má prvenství. Na něm spočívá budova církve. Kde Petr, tam církev.

Církev je ústrojenství: mění se a zůstává táž. Mění se ne tak, že by se připodobňovala světu, ale tak, že se snaží svět připodobniti sobě. Mění se ne tím, že dává světu, co svět chce, ale tím, že mu dává, co potřebuje. A zůstává táž — její učení se nemění. Kdyby se měnilo, za nic by nestálo. Mění se a zůstává táž. Jak to možno? Jak jsem vyrostl a přece zůstal týž? Tím, že jsem žil. Tak i církev. Vytváří se. Žije. Není mrtvolou. Je živým organismem.

Organism jest účelná jednota. Jejím výsledkem jest život. Jednota v církvi je trojí: jednota nauky, jednota kultu, jednota kázně. Trojí tato organická jednota se soustřeďuje ve viditelné hlavě církve, a tou jest nástupce Petřův.

Popření té trojí jednoty se nazývá protestantismus. Počalo porušením poslušnosti a skončilo porušením víry. Luther prohlásil Písmo za jediné pravidlo víry. Ale to jest již konec jednoty, neboť Písmu rozumí každý jinak. Nepřekvapuje, že již není jediného dogmatu, v němž by se shodovaly sekty protestantské. Vidouce to moderní theologové protestantští, vynalezli tuto formuli: Spása věrou bez ohledu na přesvědčení náboženská. (A. Eymieu, *Deux arguments pour le catholicisme*, Paris, Spes 1922, p. 210.) Věřou rozumějí kon vůle. Na něj kladou důraz. Přesvědčením rozumějí kon rozumu a na něm prý nezáleží. Stačí míti jakousi důvěru; dogma jest soukromé mínění každého jednotlivce.

To jest ovšem již zřejmé pohrdání pravdou. Jen jedno vědí všichni protestanté: že nejsou katolíky. Jen jedno všichni hlásají: Nebudíž papeže ! V těžké nemoci r. 1537 napsal Luther: Po mé smrti zachovejte toto jediné: nenávisť proti papeži ! *Impleat vos Dominus odio papae !* Splnili to. Zachovali opravdu jen to jediné. Nic nezbylo jen negace a nenávisť.

Ale to sotva stačí k životu. Dějiny samy svědčí, že protestantismus jest mrtev. Nejlépe jest vyslechnouti o tom svědka jistě nezaujatého: Za velmi významnou pokládáme skutečnost — tak píše lord Macaulay v závěru svého essaye o Rankeových Dějinách papežů - že křesťanský národ, který nepřijal zásad reformace před koncem šestnáctého století, nepřijal jich nikdy potom. Od té doby staly se národy katolické nevěřícími a staly se opět katolickými, ale žádný již se nestal protestantským. (*Critical and historical essays*, vol. 4. p. 143, Tauchnitz ed. 1850.)

A přece, jakkoliv je to protimyslné, i v protestantismu je papežství. Luther učinil papežem Písmo. Písmu rozumí každý po svém. Důsledek jest, že každý věří, co chce, čili že sám sobě je papežem. Kolik důsledných protestantů, tolik papežů. Není pak divu, že poslušnost k nástupci Petrovu se jim zdá otroctvím a vlastní nejednota se jim jeví jako svoboda. Zapomněli, že ne svoboda je posvátná sama sebou, nýbrž pravda.

Kdykoliv se dívají na papeže jako na hlavu římské církve, vidí vždy jen zpitvořeninu vlastní tváře. A to se stalo od dob Lutherových zjevem obecným. Našli bychom lidi, kteří vidí v papeži zotročovatele duchů, svatokupce, kapitalistu, antikrista, politika, šaška, ubohého starce a tak všelijak. Mohlo by se říkati: Pověz mi, jak vidíš papeže, a já ti povím, kdo jsi.

Pius XI. bude slaviti 20. prosince 1929 padesáté výročí svého kněžství. Bude to nejvhodnější chvíle, abychom se za něho modlili jako za svého otce, náměstka Kristova na zemi a nástupce Petrova. Snad bude dobré, abychom si ho představili v té chvíli i bez ozáření, jímž ho zdobí jeho vznešený úřad.

A takto-li si ho představíme, vidíme kněze, hrdinu, učence.

Vidíme kněze, který již půl století nese jeho Kristovo. Padesát let života — to se obyčejně oslavuje, ač to znamená jen, že člověk zestárl. Padesát let kněžství jest padesát let niterné účasti na kněžském životě Kristově, padesát let důstojnosti převyšující slávu andělů.

Vidíme hrdinu, který byl v mládí veden posvátným instinktem, by překonal hrůzy, jež vnuká člověku neživá příroda, který s vrcholu Monte Rosy, Matterhornu a Mont Blancu viděl krásy, z nichž by malíř musil zešílet, kdyby je měl namalovati, hrdinu, kterého to táhlo k výšinám, s nichž by jediným pohledem objal světa mocným úkonem vůle zpečetil své příbuzenství s Nekonečnem.

A vidíme učence, jehož přáteli byly knihy uchovávající vědění zašlého světa. Lidé hynou, myšlenky trvají. Pergameny tlí, idea je nezničitelná. V tichu sálů naplněných duchovými poklady osnoval knihovník Achille Ratti heslo svého života: Pokoj Kristův v říši Kristově.

DOMINIK PECKA.

ABY ON ŽIL VE MNĚ...

(Kurs vnitřní modlitby 10.)

Jaký význam má toto pojednání o vyšších stupních vnitřní modlitby? Chce býti jakýmsi stručným opakováním pro ty, kteří tyto věci mají znáti, mají býti pobídkou těm, kteří se snaží o dokonalost, až kam Bůh vede své duše, které se jemu šlechetně oddají. Všem pak mají ukázati nesmírné bohatství katolického duchovního života. Chceme ukázati celé ono skoro nekonečné pole možností v duchovním životě tak, jak je otvírá katolická nauka o duchovním životě, abychom poznali, že katolická morálka, jejímž vyvrcholením jest právě vyšší duchovní život, není něčím malicherným, něčím k zemi přikrčeným, nýbrž že sahá svými vrcholky až k nebesům, že se dotýká takřka samého Boha, protože v něm a z něho pak dokonale žije, jest s ním spojena co nejdokonalejším způsobem zde na zemi vůbec možným.

Chceme tím postaviti vysokou úroveň katolické mystiky a srovnati ji tím s ubohými výsledky, s nízkou úrovní veškerého ostatního mysticismu, jenž není vůbec hoden dítek Božích, že katolická mystika není automatickým, mechanickým spojováním s nějakou ideou, nýbrž že jest pronikání do hlubokého života Božího.

Modlitba jednoduchá ztišila hledání naše. A nyní přistupme k dalšímu kroku v duchovním vyšším životě. Učitelé mystičtí na prvním místě uvádějí modlitbu klidu. Bůh ovládne zcela vůli člověkovu, třebaže mu ponechává ještě volné ostatní schopnosti. Paměť a obrazivost proto mohou ještě překážeti duši ve vnitřní modlitbě a ji vyrušovati. Rozum byl totiž unaven již duchovně ustavičným hledáním, sebezpřesvědčováním a tak nyní již spočívá v náručí Božím, k němuž jej připoutala vůle, odpočívající již ve svém dobru nejvyšším. Vůle spočívá v tichém, milostném spojení Božím, okouší jeho jaksi, cítí jej takřka přítomného. Svatá Terezie jen na tento druh modlitby uplatňuje název modlitby klidu, modlitby totiž, v níž jest pouze vůle uchválena působením Božím, zatím co ostatní schopnosti jsou ještě volny.

Tak jest modlitba klidu rozhodně již modlitbou pasivní. Předchází jí skoro vždy nadpřirozené ztišení, uklidnění, též působením Božím. Dříve se duše hleděla sama aktivně uklidniti. Teď si ji Bůh sám rázem ztišil pro sebe. Sám si ji přitáhl, jako magnet přitahuje ocel. Toto usebrání jest podle svaté Terezie branou k vlastní modlitbě klidu. Tato ztišení jsou ze začátku dosti řídká. Pomalu jim pak Bůh duši zvyká.

Nyní duše s menší námahou jest hojněji zavlažována Bohem. Tato modlitba jest jakýmsi chutnáním, okoušením Boha. Proto není tu naprosté nečinnosti, proto klid katolické mystiky, klid modlitby této není kvietismem, protože duše stále, třebaže vedena Bohem, aspoň zabývá se tímto Bohem.

Duše zabývá se takto svým Bohem, třebaže je někdy tato modlitba mlčenlivá. Bůh tak uchvátí duši, tak ji zaplní sebou, tak ji strhne svou velikostí, že duše jen na něho patří a není schopna jiného než obdivu, než pohroužení v něho, než nazírání na něho. Velká láska Pána, jenž tak se sklání k duši, ji takřka řeči zbavila, ji jednoduše strhla, ji okouzila. Duše ale přece není nečinná, neb požívá Boha třeba v mlčení, požívá ho v sladkém, tichém spojení.

Někdy zase duše nemůže vydržeti velikosti Boží, jeho přítomnosti, jeho sladkosti a hlasitě volá k němu, duše se rozplývá v hovoru vděčnosti, úcty, lásky k Pánu, jenž navštívil její příbytek. A čím více duše se zdokonaluje, tím více je toto obcování s Pánem hlubší, tišší, nitrnější, duchovnější. Duše hoří takto a tu se jí stává, jak praví sv. Jan od Kříže

(Cant. CIII), že jest jakoby proniknuta žhavou, bleskovou jiskrou, čili jak on praví, „jiskrou lásky“. Duše jest stržena prudkým zaplanutím lásky, jež ale musí okamžitě poleviti ve své prudkosti, protože by toho duše dlouho nevydržela.

Někdy se opět duše v modlitbě klidu modlí, opravdu rozlétá k němu prostými, jednoduchými impulsy. Duše je totiž příliš plná a proto musí její city propuknouti. Proto jása vstříc svému Bohu.

Toto vnitřní usebrání jest někdy tak silné, že trvá až den i dva dny. Duše ničeho si nevšímá a přece při tom koná své práce. Ale svět přece při tom pro ni neexistuje. Jest stále se svým Bohem. Stále s ním dlí, stále s ním obcuje. Jiné schopnosti totiž nejsou tak uchváceny Bohem a proto mohou konati své dílo, vůle však je tak sevřena Bohem, že stále dlí s ním po dobu této šťastné modlitby. Sv. Terezie ptala se sv. Františka Borgia S. J., zda není tento stav ilusí. A světec odpověděl, že jistě ne, a že on sám často do podobného stavu upadá. Světice kladla nejprve tento stav v prvních svých dílech do údobí dokonalého spojení, později však jej opravila a správně postavila do stavu modlitby klidu.

Kdy volá Bůh k této modlitbě? Jistě teprve tehdy, až jest duše dokonale na tento stav připravena, až je dokonale očištěna od sebe, až nemusí již hledati a blouditi. Po dlouhých letech pečlivého, soustavného, neúnavného sebezapírání, umrtvování přichází tato modlitba, když Pánu se zalíbí.

Bůh převádí si duši k tomuto stupni, až jest duše hodně vycvičena v modlitbě jednoduché. (Tímto opravuji název této modlitby, kterou jsem přeložil v posledním čísle jako modlitbu zjednodušenou.)

Až sem dojde podle sv. Terezie dosti duší. Ale, jak tato světice praví, dále se již dostane duší méně. A serafínská učitelka táže se na příčinu toho zjevu a dokládá, že nemůžeme z toho viniti Boha, nýbrž jedině duši. Bůh sám naplňuje stále duše své, které si vede, svými milostmi a chce je přivesti co nejtěsněji k sobě, ale nevede duši dále, když se stále a stále ještě dopouští drobných nevěrností, když ještě hledí zpět, ač již přiložila ruku k pluhu, stále ještě pošilhává za egyptskými hrnci sladkého duchovního pohodlíčka.

Přicházíme k pojednání o modlitbě jednotící, o modlitbě, která pasivně spojuje duši s Bohem. Scaramelli nazývá toto spojení „unio simplex“, což se mi rozhodně více zamlouvá, než Poulainova „L'union pleine“.

Bůh uchvacuje nyní nejen vůli jako v modlitbě klidu, nýbrž všechny schopnosti jsou zachyceny působením Božím. Nepřestávají ovšem tyto schopnosti vůbec pracovati, nýbrž pracují jen jakoby napolo. Tato vnitřní modlitba, která absorbuje celého člověka, která proniká jej celého, která jej celého takřka mobilisuje pro poznávání a milování Boha, má pravděpodobně též své stupně.

Teď již přestávají roztržitosti, protože schopnosti, které by mohly roztržitosti způsobiti, jsou upoutány jaksi Bohem, jsou jím uchopeny a vedeny k němu, jsou jím tak proniknuty, že ostatní nemá přístupu. Bůh žádá v tomto stavu, aby duše nedala na sebe působiti. V tomto působení Božím, nabývá duše jakési jistoty, že Bůh jest v nás. Ovšem k absolutní jistotě zde bez zjevení zvláštního nedojdeme.

A Bůh se ještě úžeji pojí s duší, ještě více ji připoutává k sobě. Spojením extatickým tak strhuje duši, že i smysly absorbuje svým působením, že bývá na chvíli i přetržený spojení duše se zevním světem. Ovšem rozlišuji zde modlitbu extatickou a extase samé. Dva prvky tvoří tuto extatickou modlitbu. Nejprve totiž uchvácení celé bytosti Bohem a pak odloučení smyslů. Působí Pán přímo na smysly, aby nevytrhovaly duši v její modlitbě, nebo oslepuje přemíra jeho světla smysly naše? (Saudreau: L'état mystique, a Poulain: Les grâces d'oraison XXXI, par. 5.) Naše smysly jistě nejsou dosti silné a čisté, aby snesly tak intensivní spojení s duchem, jenž je tak těsně spojen s Bohem. Čím jest duše lépe a dokonaleji připravena, tím jistěji mizejí extase. Extase nejsou projevem nejvyšší dokonalosti.

I v tomto stavu jako v předcházející modlitbě jsou všechny schopnosti uchváceny Bohem, ale do zapálení Boží lásky dosahují nebývalého stupně síly. Duše jakoby za záclonou již tuší, co ji čeká v odměně na onom světě, jak sladký jest Pán ve slávě. Pán zachází s duší svou jako se svou chotí. Člověk v tomto stavu nevidí, neslyší, tělo jest jakoby mrtvé, tělesná teplota ochabuje, a dlouho ještě po takové modlitbě jest člověk znaven. Ale přece, podle výslovné nauky sv. Tomáše a sv. Terezie extase nečiní z našich činů skutky nenaše, neruší extase naší osobní svobody. Ovšem i v tomto

stavu jsou různé stupně a tak bychom měli pojednat i o prosté extasi, o níž mluvíme nyní, pak ale o jejím vystupňování v uchvácení ducha a o letu duše.

Modlitba extatická trvá vždy jen velmi krátce. Jestliže se setkáváme s touto modlitbou u mnohých svatých, totiž u jejího průvodního zjevu, podle něhož je pojmenována, u mnohých zase se s ní nesetkáváme vůbec. Extase sama nepatří k podstatě katolické mystiky, nepatří k podstatě dokonalosti. A dobře míti se na pozoru před různými napodobeninami extase, jako jest ztrnulost a podobné zjevy, hysterické oblasti.

Vrcholem duchovního života, vrcholem modlitby jednotící jest spojení dokonalé, jež zovou mystikové spojením přetvořujícím. Mystičtí theologové užívají odborného termínu deificatio, jenž jest přijat církevní terminologií dogmatickou a má své oprávnění. Bůh uchvacuje totiž zde duši celou, i její nejtajnější hlubiny. Bůh ukazuje se duši, ne sice jasně, jen jako za slídovou deskou, ale přece jen duše tuší tajemství Boží, dotýká se takřka obrysů jejích. Nyní přichází v duši to, co sv. Pavel o sobě sám prohlásil: Žiji, ale nežiji více já, nýbrž žije ve mně Kristus. Duše jest přetvořena Bohem, jak jen je to možné v lidské naší přirozenosti. Bůh činí ji účastnou svého života tak, jak je to zde vůbec možné. Již posvěcující milostí byla duši dána účast na Boží přirozenosti a nyní toto účastenství, jež dříve bylo jaksi utajené, propuká, stává se zřejmým. Dává jednati duši tak, jak Bůh chce, aby duše dokonale jednala. Dechnutím lásky poznává duše ve své lásce Lásku nekonečnou, zdroj její cítí, že on jest pouze jejím životem, že ji zraňuje svou láskou horoucí, že v ní rozlévá své světlo, že ji pudí k činu.

Duše teď zapomíná na své zájmy a myslí jen na Boha. Probouzí se v ní tajemná touha po utrpení. Chce nějakým velkým, slavným způsobem dokázati Bohu svou lásku, touží horoucně, aby vina Boha urážející byla na celém světě ve všech lidech smazána. Chce naprosto sebezničením, kdyby to bylo možné, dokázati mu svou nesmírnou lásku. Duše již zmírá svatou netrpělivostí, aby již přišlo království Boží lásky, království jeho slávy, aby již nebyl urážen na zemi, aby země již řekla své poslední Amen, velebné a dokončující dějiny. Ráda by třeba tisíc životů ještě měla, aby je mohla obětovati, aby on kraloval, a zase zmírá touhou a přála by si již býti rozdělena, odloučena od těla porušenosti a býti již s Bohem. Zde mizí extase, vyprahlost jest proměněna v jaro vlahou Božího objetí. Teď existují jen Bůh a duše, jen oni dva spolu žijí ve středu duše, rozumějí si v klidu, tichu a samotě. Duše hoří, zmírá a zase žije jen jeho obětem.

P. SILV. M. BRAITO O. P., ŘÍM.

Konec kursu Vnitřní modlitby.

CÍL I CESTA

Sv. Františku Saleskému kdosi řekl, že pěstováním ctnosti pokory chce dosáhnouti lásky k Bohu. Světec odpověděl: Já zase chci pěstováním lásky nabýti ctnosti pokory. — Světec chápal postavení lásky k Bohu v životě křesťanském. Postavení cíle a královny, ovládající všechno snažení, ale i postavení pramene ostatních ctností. Tuto myšlenku je třeba postavit na konec úvah o ctnostech, aby usilování o ctnosti se nestalo bezživotným a planým.

Sv. Tomáš svou nauku o ctnostech zakončuje rovněž touto myšlenkou, třeba jinak vyjádřenou. Nakonec totiž mluví o dokonalosti a jeho nauku můžeme shrnouti do šesti myšlenek (II-II. 184).

1. „Dokonalost křesťanského života záleží v lásce k Bohu, protože tato láska nás sjednocuje s Bohem, jenž je posledním cílem lidské mysli.“ — Vidíme cíl i cestu křesťanského života. Cílem všeho našeho duchovního snažení musí býti, bychom milovali Boha. Bůh je to nejvyšší, co může zaměstnávat lidského ducha, Bůh je to nejkrásnější, k čemu se může přikloniti lidská vůle. Bůh tedy je nejdokonalejší štěstí, jehož může dosáhnouti lidské srdce. Kdo je s Bohem nejužší spojen, jest nejdokonalejším člověkem, protože přivedl na nejvyšší stupeň rozvoje nejkrásnější a nejvzácnější součástky své bytosti. Nejdokonalejší spojení vytvoří hluboká láska. Proto tato láska je cílem lidského žití. A láska zároveň k tomu cíli vede. Láska sjednocuje s Bohem, proto je vyvrcholením všeho úsilí o ctnosti. Ale zároveň jest nejbezpečnější cestou ke všem ctnostem.

Je znám výrok francouzského kněze, jenž o sv. Terezii Ježíškově řekl: „Mám rád tuto světici proto, že s Pánem Bohem nedělala početných úkolů.“ Nepočítala jaksi s tužkou v ruce, co Bohu svému dala a co mu nedala. Dala mu vše tím, že za svůj životní úkol považovala milovati z celého srdce Boha. A láska ji vyučovala a vedla od ctnosti ke ctnosti, lépe nežli všechno nejpodrobnější počítání. Kdo musí počítati, ukazuje nedokonalosti lásky. Proto jest svatá ctnost lásky k Bohu nejenom cílem, jest i cestou.

2. Chápeme hned druhou větu sv. Tomáše, že „dokonalost lásky jest na prvním místě, když se mluví o dokonalosti ctností“. To musí míti na zřeteli, kdokoli chce ve své duši pěstovati dokonalost. Na prvním místě musí úsilí duše směřovati ku pěstování a zdokonalování lásky k Bohu. Mohlo by se říci, že je to pro začátek příliš těžký úkol a že jest praktičtější napřed pěstovati jiné ctnosti po řadě, aby jimi rostla láska. Dělá to ovšem tak nejedna duše, ale, není-li tato snaha vedena láskou a nesměruje-li při tom hlavní pozornost výslovně k lásce, musí nastati zastávka na jistém mrtvém bodu a nastane vždycky. Z duchovního života se pak stane jakési hraní formulkami a pořádkem — duše nejen neví, co dále, ani necítí potřeby jíti dále. Přirozeně. Neboť vynalézavost a pokrok je výsadou lásky ve všech oborech a především v oboru zdokonalování duše. Božský Spasitel řekl: Kdo mne miluje, k tomu přijdeme a u něho si učiníme přibytěk. Jen lásce to slíbil tak slavnostně.

3. „Láska (božská ctnost) působí v člověku soulad a proto dokonalost smyslového života má svůj kořen v lásce.“ Kolik zkušenosti a znalosti duševního života obsahuje tato věta svatého Tomáše! První, nejhrubší a často i zdánlivě nejtěžší překážky duchovního života jsou v tomto oboru smyslového života, jenž se nechce podříditi jednotě požadavků duše ani jejímu jednotnému vedení. Rozbíhají se smysly, rozptylují člověka, podle jednotlivostí svých nesouvislých choutek. Řekli bychom, že pořádek zjednájí napřed rozmanité ctnosti. Ale sv. Tomáš praví, že pořádek zjednati náleží božské ctnosti lásky. Nepořádek pochází z nesouvislých různých předmětů tužeb a choutek. Láska božská ctnost však staví na první místo jediný nejvyšší předmět všech snah a tužeb, předmět, jenž všechny ostatní zastíní svou dokonalostí, krásou a svým nepřeborným bohatstvím. Jako samy pak se smysly řadí do tohoto pořádku, život jejich se zdokonaluje, nečiní překážky životu duše. Svatá láska se stane i lékem tímto způsobem. -

Jsou lidé žijící v náboženském snažení, ale nesouladný život smyslové stránky, jim vytvořil určité utkvělé myšlenky a v důsledku jich určité zvláštnosti, nemožnosti, nepřekonatelnosti a podobné úchylnosti, jež bývají křížem vůdců a pramenem výtek, že mezi lidmi žijícími vysloveně nábožensky je mnoho lidí duševně úchylných. Z bohatství sv. Tomáše je touto třetí větou naznačen jediný lék: učte lidi milovati Boha opravdově, a tato láska vytvoří soulad. Že je to lék správný, ukazuje zkušenost, že u takových lidí se pravidelně projevuje nedostatek zachování přikázání lásky k bližnímu; láska k bližnímu životně souvisí s láskou k Bohu, takže nedostatek lásky k bližnímu ukazuje na nedostatek lásky k Bohu a tím i cestu k vyléčení.

4. „Dokonalost lásky znamená jakousi universálnost (všestrannost), protože dokonalé je to, čemu nic nechybí. Pro pozemský život znamená to podle lidské možnosti vědomě ukazovati stále lásku Bohu. To se děje dvojím způsobem: když člověk nepřilne k ničemu, co je protivou této lásky, jako je smrtelný hřích. Bez této dokonalosti nedosáhne nikdo spásy věčné; za druhé když člověk svou náklonnost odpírá všemu, co by bránilo naprostému a úplnému přilnutí k Bohu.“ Učitel tu naznačuje další práci lásky cesty. Ctnost božské lásky jest universální, zasahuje a má svou účinnost všude, kde se pracuje na zdokonalení duše. Ať má duše jakoukoli chybu, vždy v základu je to následek odchylky srdce. Člověk přilnul k něčemu, co není pravým dobrem; jako každý hřích jest omylem ve své podstatě, tak i každá chyba. Láska napravuje omyly, láska brání omylům. Čím je větší láska, tím je větší světlo v duši. Světlo pak ukazuje všestranně, kde je třeba pracovati a co je třeba vykonati, aby se napravil omyl, aby se lnulo jen k tomu, co je hodno přichylnosti lidského, srdce. Čím více člověk miluje Boha svého, tím jest moudřejší. Moudrost však je matkou dokonalosti.

5. „Dokonalost křesťanského života podstatně záleží v lásce k Bohu, podružně v lásce k bližnímu. Přikázání lásky k Bohu a bližnímu není omezeno a proto dokonalost záleží v dokonalém zachování přikázání, podružně pak v zachování rad, které jsou nástrojem dokonalosti; neboť rady jsou určeny k odstranění překážek lásky, jež samy o sobě nevyklučují lásky k Bohu, např. stav manželský, zabývání se světskými záležitostmi a podobné. Proto řekl opat Mojžíš: Posty, bdění, rozjímání Písem, odřeknutí se všeho, nejsou dokonalost, nýbrž nástroje dokonalosti.“ Tedy i

největších obětí a činů pro Boha (sliby chudoby, čistoty a poslušnosti a vše, co s nimi souvisí) základem a duší, cílem i cestou k dokonalému jich darování Bohu jest božská ctnost lásky. Více netřeba říci, aby se zřejmě vidělo, jaký význam má tato ctnost mezi všemi ostatními.

6. „Dokonalost znamená vzrůst duše; duše pak roste, když se člověk odříká i dovolených věcí, aby byl volnější ku prokazování služeb Bohu.“ To by byl praktický návod ku pěstování lásky. Mohla totiž při všech dosud naznačovaných myšlenkách znít v duši otázka: Jak se pěstuje láska, jak se naučím lásce? Je až pravděpodobně jednoduchá odpověď sv. Tomáše: Odříkej si dovolené. Zkušenost vždy tak mluví v úsečnosti jako přísloví. Ale vlastně je tím řečeno toto: Nemysli na sebe, mysl na Boha. Nebo aspoň pro začátek tak: Mysli více na Boha než na sebe. Když totiž člověk myslí velmi dobře a podrobně na sebe, nenechá si ujít nic dovoleného, protože velmi dobře ví, co mu dělá dobře a co by potřeboval. Myslet na Boha, myslit na Boha více než na sebe znamená, vědět dobře, co jest Bůh, jaký jest, a smíme-li tak říci, co jemu dělá dobře. A to již je začátek nebo první projev lásky. Vytrvalosti pomůže Bůh, ukáže další cestu i dá sílu.

Nade všechno mějte lásku, která je poutem (vedoucím a přidržujícím člověka k) dokonalosti. Bůh jest láska a kdo v lásce zůstává, v Bohu zůstává. — To jsou Boží slova, která jsou nad všechny důkazy o důležitosti a nezbytnosti lásky na prvním místě v duchovním životě, jenž je snahou po dosažení dokonalosti duše.

P. EM. SOUKUP, O. P.

JEDINÝ ZE VŠECH...

(K jubileu Jeho Svatosti Pia XI.)

Jediný ze všech, co jich v světě širém
národům vládne, svatý Otče Pie,
pravdy třímáš klíče, kormidlo řídíš
Kristový loďky!

Jsi jako vrchol sněžné velehory,
kolem něhož mračna rozdílají blesky
zemím a městům, které nejvíc touží
po daru světla!

Jsi jako zlatý zásnubní prsten,
mystický kroužek, poslední a první
pouto, které víže naši zeměkouli
s vesmíru centrem!

Královna včelstev není milována,
jako ty, Pie, svatý veleknězi,
milován jsi lidem, ovce svými,
pastýři dobrý!

Plemena všech barev, duše mužův, dětí,
žen a dívek množství nepřehledné tobě
hold svůj v jubileu k nohám skládá vroucně,
náměstku Kristův!

Dovol, aby také národ na severu,
jemuž svatý Václav, Metoděj a Cyril
uprostřed temnot jako hvězdy září,
kořil se tobě!

Nedívej se přísně na náš vnějšek chmurný,
na naše tváře, oči vyjevené,
na řeč dětí nehleď kterým na smrt stůně
Slavia matka!

Však až vypudíme jako Odysseios
záletníky zpupné z domu otcovského,
s pláčem obejmeme kolena tvá, svatý
nástupce Petřův!

JAKUB DEML.

ŽIVOT V BOHU

Lidé žijí tak mnohonásobným způsobem, že by se zdálo velmi nesnadným stanovit ty rozmanité druhy života. Rozmanitost a pestrost životní je téměř nekonečná, každý člověk si zařizuje život sobě odpovídajícím způsobem. Jednomu odpovídá život v rozkoších, jinému ve studiu pravdy, jinému v činnosti atd.

Svou lidskou povahou má žítí člověk životem člověku vlastním, který ho dělí ode všech ostatních živočichů. To VLASTNÍ lidské je podkladem určení života, pro něž se může ubírat život dvěma směry. Tehdy jediné jedná člověk podle vlastního života, když jedná rozumně, s rozvahou a pak jsou možné jen dva druhy života, buď kontemplativní nebo aktivní. Kontemplativní život se oddává úvahám o pravdě, libuje si v nazírání na pravdu, zvláště na První Pravdu a První Příčinu všech věcí, která zůstává nejvznešenějším předmětem úvah a přemýšlení. V přemýšlení o První Příčině mění se rozumová úvaha v meditaci neb i kontemplaci, v níž se Bůh sám duši zvláštním vnitřním způsobem ukazuje.

Druhá možnost jednání lidsky je aktivní život, tj. takový způsob žití, kde rozum svá poznání a své úvahy provádí ve skutečích. Tento způsob života je velmi rozšířený, jen nepatrný počet lidí se oddává kontemplativnímu životu.

Život, který nemá tyto známky, není lidský. Tak např. člověk oddávající se jediné rozkošem nežije jako člověk, nýbrž jako živočich. (II—II., q. 79., a. 2. ad 1.)

Vlastním zaměstnáním kontemplativního života je úvaha o Božích pravdách, o Bohu v jeho vnitřním životě, o lásce a dobrotě Boží tvořící dobro a krásu v duších. Tím dospívá kontemplativní život nejvyššího stupně důležitosti a zaměstnání, poněvadž Bůh je původcem a posledním cílem všeho. Kontemplace Boha je slíbena jako nejvyšší odměna v nebesích, kde kontemplace bude patřením tváří v tvář. V pozemském životě nazíráme na Boha jen jakoby v zrcadle jeho účinků, v nichž zanechal stopy své krásy. Kontemplace i v takovém stupni, jako je možná na zemi, přináší nejvznešenější blaho a radost, poněvadž je lidské duši nejvlastnějším zaměstnáním. Člověk je veden kontemplací účinků Božích k Bohu samému, proto i rozjímání o účincích Božích přivádí duši k blahu a radosti z poznání.

Aktivní život, jemuž je oddána většina, není zbaven veškeré radosti a vznešenosti, již oplývá kontemplace. Zabývá se zevnějšími skutky. Je třeba starati se o svůj chléb, o výchovu dětí, o nemocné a chudé atd. Celá tato činnost se dá vyjádřití AKTIVNÍ ŽIVOT. Musí býti ale uspořádán rozumovým vedením, neboť i v zevnějším zaměstnání člověk musí jednati po lidsky. To se stává ctnostmi. Ctnosti ukážňují celou lidskou činnost podle rozumové rozvahy. Tak např. láska k bližnímu řídí člověka, aby radostně, ochotně se soucitem, ale zároveň s opatrností sloužil bližnímu, spravedlnost vede vůli k prokazování každému, co mu patří atd. Je-li člověk uspořádán a uveden do souladu ctnostmi, pak jeho aktivní život je řízen, přináší radost a blaho, slouží rovněž Bohu, poněvadž každá harmonie nitra je dispozicí ke vnímání Boha, každá posvěcená činnost lidská sblížíuje s Bohem. Bůh ve všem a nadevše, vše prospívá k dobru těm, kteří milují Boha.

Proto, ačkoliv kontemplativní život svou povahou je vznešenější pro intimní spojení s Bohem, které s sebou přináší, poněvadž kontemplativní duše přebývá v domě Božím, má křídla, jimiž se vznáší v Božím ovzduší, dlí u nohou Kristových v klidu kontemplace, zatím co aktivní člověk se vyrušuje mnohými starostmi, přece i aktivní život je cestou k Bohu a přivádí člověka ke svatosti. Všechny duše jsou volány ke svatosti po těchto dvou cestách, buď po jedné v kontemplaci, nebo po druhé v práci a činnosti. Obě cesty ústí v Bohu, v němž plesá každý tvor. Jedna i druhá cesta vede k Bohu, proto Bůh musí býti hlavním předmětem v kontemplativním životě a zároveň hlavní pohnutkou veškeré činnosti. Pro Boha a v Bohu je třeba řídit skutky, jen tehdy budou posvěcené, jen tehdy jsou vlastně lidskými skutky. Převládne-li Bůh ve všech pohnutkách jakéhokoli jednání, nastává v duši harmonie ctností, život i mimo klášter je v klášterním ovzduší, je svatý.

DR. M. HABÁŇ, O. P.

K JUBILEU SVATÉHO OTCE

Padesátého výročí svého kněžského posvěcení dožívá se 20. prosince náš svatý Otec Pius XI. Tisíce katolických duší spojí se s ním v modlitbě, s ním budou děkovati Bohu za padesát let plodné kněžské práce a vyprošovali vznešenému Veleknězi nadpřirozenou i přirozenou sílu k další činnosti. Celý katolický svět se bude předstihovati v projevech oddanosti vůči viditelnému zástupci Kristovu. Právem. Pro svoji jedinečnou důstojnost zaslouží si papež jedinečné úcty. Oddaností jsme nejprve a hlavně povinni Bohu, je to úkon vůle, jímž se ochotně odevzdáváme tomu, co se

vztahuje k službě Boží. A po Bohu může platit naše oddanost světcům, Božím služebníkům, právě proto, že se s nimi Bůh sdílí jako se svými služebníky o svou moc. Tato naše zbožná oddanost vůči světcům, ať živým nebo mrtvým — jak zdůrazňuje sv. Tomáš — se nezastavuje tedy u nich, nýbrž jejich prostřednictvím platí Bohu.

To je základ naší zbožné oddanosti vůči papeži. Jeho poslání je svaté a vznešené, směřující k tomu, aby všichni lidé v jednotě víry sloužili Bohu. A právě tomuto svatému poslání platí naše oddanost, odezírajíc úplně od osobní svatosti papežovy. Je třeba, abychom viděli v papeži jeho posvátné kněžství a nadpřirozenou důstojnost jeho moci a abychom ctili Krista v náměstku Kristově.

První papež sv. Petr zůstal po odchodu Kristově s tohoto světa nadále pod jeho mocí, stal se toliko jeho zástupcem. A tak po něm i ostatní papežové. Hlavní moc zůstává v rukou Spasitelových, Kristus dává rozkazy a papež jako jeho představitel je provádí. Církev, nesmírné tělo Kristovo, není řízena papežem jinak než Kristem.

V tom máme neocenitelnou záruku papežské neomylnosti. Právě úzkým spojením s mocí Spasitelovou má zástupná moc papežova podíl na její nepomýjelnosti. Peklo by přemohlo církev, kdyby papež nesprávně vedl duše a nařizoval jim hříchy. Není možno, aby se papež mýlil ve vážných věcech týkajících se křesťanských mravů, aby doporučoval neřest a odsuzoval ctnost, zkrátka aby dával zákony, jež odporují Evangelium nebo zákonu přirozenému.

Na této božské záruce stojí jako na spolehlivém základu naše poslušnost a zbožná oddanost vůči papeži. Bůh má zalíbení v spořádanosti a jednotě církve, ve kterýchžto vlastnostech záleží právě její krása. Církevní řád ale vychází z rozkazů viditelné hlavy církve, jež zase je ovládána mocí a tajemným skutečným řízením své hlavy neviditelné. Chceme-li tedy být oddanými služebníky Božími, je třeba, abychom se zcela oddali jeho církvi; a chceme-li se oddat církvi, nezbyvá nám, než abychom se oddali tomu, jenž ji v zastoupení Božím spravuje.

Poněvadž nejsme v církvi osamoceni, nýbrž tvoříme veliké tajemné tělo Kristovo, jsme také povinni pracovat v tomto těle a pro toto tělo, a to tak, aby tato naše činnost se shodovala s každým pokynem, jež nám dává ten, jehož starostí jest pásti ovce Kristovy. Naše zbožnost bude pravá, naše oddanost vůči Kristu a jeho církvi dokonalá, budeme-li opravdu oddanými dítkami svatého Otce.

Podstatně tedy oddanost vůči papeži je vůle, ochotná ke všem službám, ke všem podnikům, jež vyžaduje prospěch církve a jež nám ukládá náměstek Kristův — vedoucí nás ve jménu Kristovu.

Svatý Otec Pius XI. si zaslouží naší zbožné oddanosti. Padesát let jeho kněžského života je nepřetržitou řadou apoštolských prací pro blaho církve, a tyto práce dosahují plného rozkvětu povýšením Achilla Ratti na trůn papežský. Jaká oddaná láska k církvi jeví se v jeho okružních listech! Jak svědčí o ní ustanovení svátku Krista Krále a povýšení svátku Srdce Páně, četná svatořečení a blahorečení za jeho pontifikátu! Jak pečuje svatý Otec o získání východních křesťanů, o zámořské misie, o církevní vědu, jak si přeje, aby mír Kristův vládl v království Kristově! Přátelům liturgie a její obnovy promluvil ze srdce apoštolskou konstitucí „Divini cultus“, vydanou právě před rokem. Vůbec jsa mužem činu volá důrazně celý katolický svět ke katolické akci, k činnosti, ale ne malicherné, nýbrž opravdu hodnotné.

Proto s radostnou oddaností posíláme i my svoje přání do Vatikánského Města a spojujeme svoje hlasy s modlitbou celého křesťanského světa: „Pán kéž ho chrání, život mu zachová, na zemi jej oblažuje a nevydá ho zvlí jeho nepřátel!“

P. TOMÁŠ M. DITTL O. P.

VÍC DŮVĚRY

Bylo to v Galileji na travnaté rovině poblíž hory Blahoslavenství. Stál mezi nimi, viděli Jeho božský vlídnou tvář, slyšeli Jeho slova, jakých ještě nikdo nemluvil. V bídách duše a těla šli za Ním. Toužili po zdraví, důvěřovali plností prostých srdcí a On je uzdravoval. Sv. Lukáš vyjadřuje to obdivuhodnou, prostou větou: „A veškeren zástup hledal se Ho dotknouti, neboť moc vycházela od Něho a uzdravoval všechny.“ (Luk. 6, 19).

Přesně podle jeho slov: „Žádejte a bude vám dáno.“ Mt. 7, 7. To je zákon modlitby, za nějž nejsme dosti Bohu vděční. Dotek jeho roucha to byla modlitba činu, očitý projev víry, naděje. Jindy žádal víru, důvěru. A vždy, než dozněla slova: „Věřím, Pane, chci, abys mne očistil,“ zaskvěla se duše v nové čistotě, kvetlo tělo svěží silou. Dvakrát dokonce - a bylo to u pohanů: setníka v Kafarnau a ženy Kananejské — Kristus Pán s obdivem poukazuje apoštolům a Židům na vzory víry a důvěry. „Amen, amen pravím vám, nenalezl jsem takové víry v Izraeli.“

Důvěra je květ víry a naděje. Věřím Bohu všemocnému a dobrotivému, doufám v jeho milosrdnost a věrnost. Věřím tomu, který řekl o sobě: „Já jsem cesta, pravda a život,“ a on slíbil: „Začkoliv ve jménu mém budete prosit, dám vám.“ „Vpravdě zajisté pravím vám: budete-li mít víru jako zrno hořčičné, řeknete této hoře: Přejdi odtud tamto a nic nebude vám nemožné.“ Mt 17, 19.

Proč to, že naše modlitby a bolesti tak chabě zdolávají pokušení těla, světa, ďábla. Co by Kristus Pán řekl nám o naší víře, důvěře? Nebyla by to slova, jež řekl apoštolům, když se ho tázali, proč nemohli vymítnout zlého ducha z posedlého? „Pro malou víru svou.“ Na velké, živé víře staví síla naděje, na nich závisí stupeň odevzdanosti, dětinné důvěry Bohu.

Hle, často to byl pouhý dotek a následovalo uzdravení. My máme víc. Týž Kristus Pán přebývá ve svatostánku. Vidíme Ho očima víry, opakujeme si jeho slova dodnes působivá: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.“ Denně jíme nebeský pokrm, denně se milostí jeho zarůstáme ve vinný kmen Krista. A přece sami cítíme tu slabost víry, zmařené účinky jeho přítomnosti. Tam dotek, zde Ho máme u sebe, v sobě. Museli bychom kypěti zdravím, a zatím? To pro malou důvěru. Jsme ještě příliš svoji, nedáváme se mu velkomyslně, prostě, zcela, a On nepřebývá v duši malé s radostí a účinností, jakou slíbil jen naprosté důvěře.

Pro naši malou důvěru přerůstají pak překážky na cestě za svatostí naše síly, jehly všedního života ubodávají někdy až k malomyslnosti, neb aspoň způsobují neklid, nepokoj, a kde je neklid, tam se svatosti nedaří, to se raduje ďábel.

Když duše skutečně pozná své nic, vrhá ji to v Nekonečno Boží. Síla Boží je pak její silou. A kdy je příhodnější okamžik odevzdat se s důvěrou dítěte než při sv. přijímání. Ponořme se s důvěrou do moře Jeho lásky, chtějme se v ní utopit, beze slov, jen aby duše celou silou kladla mu k nohám jediný úkon: „Pane, Ty víš, že Tě miluji, čiň se mnou, co chceš.“

On žije v nás. Naše práce a boje jsou pak prací a bojem Jeho. Ať se děje cokoliv, On je s námi. Oheň Jeho přítomnosti spaluje veškeré pochybnosti, obavy a slabosti. Zaplane jasněji, zažhne prudčeji, když úkony naprosté důvěry přitahují proudy milostí. Síla vycházela z Něho a síla z Něho proudí a uzdravuje; tož chtějme být zdraví s důvěrou slepce u Jericha, ženy kananejské, setníka v Kafarnau:

Pane, nejsem hoden, ale toliko rci slovem a uzdravena bude duše má.

V Tebe jsem doufal, Pane, nebudu zahanben na věky.

KUBÍČEK FR.

POD KŘÍŽEM

Ó Kriste — světlo, osvěčující každého člověka přicházejícího na svět, dobro, rozdávající všem bez rozdílu s jedinečnou něhou a laskavostí radosti života vezdejšího i dary duchovní nebes, láska, s touhou snižující se s výšin Trůnu Božího k nám, lidem země, vyhledávající nás v chaosu na rycích i v komůrkách intimních, v samotě, těžké starostmi a obavami, a poskytující nám útěchy, posily, štěstí — jediného štěstí, jež nepomíjí, jež trvá, věčně věkův trvá, vždy plné, bohaté, nerozdílné — Ty, Kriste, dárce života, vysvoboditeli z pout otrockých, Ty, námi zbožňovaný, ach, visíš dnes uprostřed nás na spěšně otesaných a sbitých kůlech obnažen, zkrvaven ranami, přibit silnými hřeby jako vrah, jako nenáviděný nepřítel, věky nám ubližující, nás přepadávající a týrající! Ach!!...

Ó Kriste, my, kteří jsme Tebe toužebně očekávali, jsouce hotovi býti tvými služebníky, my jsme Tě zákeřně vyhledali, když všichni spali, ne jako Ty jsi k nám přišel, když spánek duchovní nevědomosti a zatvrzelosti klížil naše víčka, abys

nás probudil, dal nám zrak a ukázal nám cestu, na níž nemožno zblouditi, ne, my nepřišli jsme k Tobě s prosbami ani díky ani vděkem, a dobu noční nevolili jsme proto, aby náš skutek byl z pokory zatajen, nýbrž proto, aby náš podlý čin neměl svědků spravedlivých — my přišli jsme jako chátka lupičská a odvedli Tě s ironickým klidem, jako se odvádí nemá tvář k zabití — ach! — odvedli jsme Tě k soudu našemu, nástroji lživé spravedlnosti světské, jež osvobozuje hřích, a stíhá ctnost, jež uděluje milost výmluvnému vinníku, ale odsuzuje nevinného mlčelivce — a ztýravše Tě způsobem převyšujícím nejhrubší barbarství, pověsili jsme Tě na pranýř kříže!... Nestačilo nám vystavit Tě posměchu davu, nestačilo nám Tě poplívati slinou svých hrdel, vyřvaných rouháními, nebylo ani dosti na tom, že jsme Tě zbili důtkami jako psa, jehož přílišná věrnost nás omrzela, ach, to všechno neuspokojilo naši hrubost, my museli Tě vyštvať ještě až na horu naší slávy, vysokou jako věž babylonská, abys viděl celé město, celý kraj a celý svět, jak Tebou pohrdá, jak si nepřeje, abys byl jeho panovníkem, a aby on viděl Tebe, oběť svou, již měla býti zachována jeho moc, sláva a trvání — a na této hoře přibiti Tě na dvě dřeva, jež sbili tesaři pro posměch tvému pěstounu a vychovateli, a vztyčiti je s Tebou jako vlajku naší moci!...

Ó Kriste, náš dobrý bratře, příteli — náš Pane a Bože, k Tobě dnes úpíme, prosíme Tě, abys nepřestával smýšlet o nás a o našich dětech, jako jsi smýšlel, když jsi v krvi visel na Golgatě! Pros za nás Otce o smilování; důvodem buď Ti naše nevědomost. Ach, opravdu, jsme nevědomí, nevíme ani v nejstřízlivějším bdění, co činíme! Jako tenkrát jsme nevěděli, tak nevíme ještě ani dnes po dvou tisících letech vyznávání Tebe. Ó té ubohosti! Jako jsme Tě tenkrát odsoudili, vyhnali z města jako malomocného a ukřižovali, tak jsme Tě dodnes, chápeme, přiznáváme, odsuzovali svými klamnými názory, svou sobeckou vůlí, jež zevně jevila se sice jako Pravdě odevzdaná, v pravdě však úporně vzpírala se Vůli Otce tvého a tak dvakrát hřešila, jednou lstí, po druhé vzpourou — vyháněli jsme Tě vlažností a neupřímností a mučili zradou. Nikdy nebylo v našem srdci onoho tepla lásky, oné milé opravdovosti, v jejímž ovzduší byl bys rád prodlel jako u přátel Lazara, Marie a Marty — ne, místo přízně byla plna závisti, hněvu a sobecké starosti o zveličením moci Jerusalema, města, jemuž jsi prorokoval zkázu. Tvá idea královská byla nám protivná, nenašla v nás stoupenců, ale jinak byli jsme známi jako tvoji, poněvadž republikánské zřízení naší mysli podporovalo naše hříšné vášně a žádosti, i pracovali jsme k jeho zachování. A tak svými myšlenkami jsme Tě zbičovali, slovy poplivali, odporem a vzdorováním spoutali, rouháním vyvedli na náměstí mezi dav na posměch a sobeckostí, úsilím zachovati jen sebe dali Tě smečce katanů, již Tě znovu přibili na kříž pohany a vyvýšili na hoře marnosti.

Ale Ty, Kriste, láska naše, Ty jsi byl tehdy dávno i nyní tich jako beránek, jenž neví, že za ním stojí muž s nožem, připraveným k bodnutí. Ó té tichosti! Ó té pokory! Tak velikou měl jsi lásku, že jsi svého mocného královského ducha nejen dal spoutati smrtelným tělem, Ty jsi pokorně strpěl i spoutání onoho již Tebe spoutávajícího těla, a ani na této oběti nebylo ještě dosti, Ty ses podvolil trpěti ji nesčetněkrát. Tak veliká je tvoje láska, ach, tak veliká, tak veliká!... Světe nevěrný, což se nepodivuješ? Lidé křesťané, ani vy nechápete její bezmeznou něhu?

*

Jsme slábi; hřešíme, slibujeme, zříkáme se, ale vždy znovu a znovu zapomínáme, políčujeme Krista, políčujeme ho nevěrností; líbáme ho políbeními Jidášskými a to jsou ony políčky. A nevědouce čteme nad ním ortel a vykonáváme popravu, vykonáváme ji uplatňováním svých vlastních hříšných úmyslů. — Avšak dnes, byť jsme ještě včera dleli na Golgatě naší zatměné duše, holdující smrti Toho, jenž byl a zůstal naším věčným Králem, dnes se již kajeme, dnes pláčeme upřímnou lítostí a prosíme milostivého Boha, aby nám dal prozřít k Pravdě a aby nám dal síly k dodržení předsevzetí. Jsme sice hříšníky, nicméně chceme býti dobrými a dokonalými jakož i Otec náš, který jest v nebesích, dokonalý jest; chceme býti tichými jako Beránek Oběti spasení, pokornými jako publikán, milosrdnými jako opovržený Samaritán a chceme míti srdce svá plná nejrůznější lásky jako Maria z Bethanie.

*

Hle, Kriste, chceme se obdivovati tvé neskonalé lásce jako bojovník Pravdy tvé Pavel a chceme býti Tobě věrni do posledního dechu, ó Kriste, Králi králů, jako Matička tvoje a miláček tvůj Jan! Chceme nejen nehřešiti a nebýti příčinou tvé hanby a ponížení, ale býti tvými důvěrnými a oddanými učedníky a jako takoví s Tebou obcovati, s Tebou trpěti i viděti Tě oslaveného. Věčně, věky věkův chceme býti tvými! Pod křížem tvým dnes toto slibujeme, podepisujeme v knize života našeho pakt věrnosti a lásky. Kapky tvé svaté krve - milosti, kanoucí s kříže na naše obnažené hrudi, nechať jsou pečetěmi, stvrzujícími pravost a nezrušitelnost této smlouvy Nového zákona.

BUĎ VŮLE TVÁ...

Mnohé nezdravé myšlenky vyplývají z malomyslnosti. Srdce jimi plné, tělo je odrazem jejich a ústa propouštějí kusá slova plná hořkosti, stísněnosti, beznadějnosti. Co prochází ústy, je již formulováno, článkováno a zní, byť dutě, přece jenom zvukem a sluch reaguje. Z chaosu temnot se vydralo na světlo jako nitka z klubka několik vláken hrobového chladu a mrtvolného zápachu.

Nezdravou je duše a proudem uniká její život. Slábne. I tělo je malé. Podléhá vlivu tuhého sevření a úzkosti duše. A nejistota vzrůstá, pot se chví v ledových kapkách na čele a nabývá určitosti. V duši je pusto a tma rozložila své pařáty, aby vzrostl zmatek a úskalí, o něž se tříští souvislá myšlenka.

A myšlenky v temnosti duše jsou hroznými stvůrami, jež neviditelně zraňují a hlubokými rýhami zůstávají paměť na sebe. Žhavý vzduch pouště naplnil skrytá místa a dusno ovládlo šedou plochu, výplň ďáblova panství.

Adam poznal po sladké předmluvě, hadově, vztahující se ke stromu, vědění dobrého a zlého, ze kterého zakázal Bůh jísti, co je poušť v duši. Bloudil v hříchu; v novém hledání obživy provázel jej nejasný úsudek. Pro neuposlechnutí příkazu Božího neopouštěly jej v šedých dnech starosti a těžký boj o uhájení života. Sám před sebou se skrýval, než tenat ďáblových se již nezbavil.

Hříchem poskvrněná duše prochází světem. Novými a novými svody obetkovaná, tenaty obklíčená, po úzké a drsné cestičce se prodírá k Pravdě. Unaví se a utrmácí. Cíl je daleko a cesty pohodlnější kynou jí. Dosažitelné lehounce. Ale cesty s cílem časným.

Kristus šel dějinami, ukazuje nám přímou cestu k Pravdě. A jako poutník se mnoho modlil; zvláště ve svém utrpení. Krvavým potem oblita byla jeho skráň. A když z hrudi se drala slova: „Smutná je duše má až k smrti...“ nešílel opuštěností?! Modlil se dlouho a bděl: „Ne má, ale tvá vůle se staň, Otče!“

Paprsky milosti Boží jsou pro člověka. A tehdy zvláště Bůh duši sytí, když k němu s důvěrou se utíká a prosí. Vyprahlá duše, spáleniště se objeví před Bohem v pokorné modlitbě, jak ztýrané smysly ještě dovolí a dlí před ním vědoma si své nicotnosti. Tys, Bože, Tvůrce a absolutní můj Pán, já hříšníkem, křehkou nádobou... Otče... buď vůle tvá...

Akt důvěry vyplnil prostoru a Bůh odpověděl. Milost, ta drahá milost, dech Ducha svatého, které nejvíce požívá čistota, padla v pustá místa a vyplnila je. Jejím dechem je zkyprěna půda v silnou a zdravou pro símě pšenice. A zrno zaseté vydá užitek stonásobný.

Po vyprahlosti duševní Bůh zasel nový životná bojiště. Výpary krve již nečpí; půda jí prosáknutá jest zúrodněna a pevná. Co slabé bylo, zaniklo dechem pouště a mrazem temnot a símě milostí Ducha svatého klíčí v nový květ vytrvalosti a věrnosti v práci pro čest a slávu Boží.

J. DOHNAL.

UBOHÝ ŠÍPEK

Chudičký rostl v kamení
u paty starého kříže,
a v prachu cesty blažený,
že k Ježíši měl blíže.

Mu jednou za rok mohl dát
poupátka načervenalá,
tak smutná, jak ta Matička,
když jednou též tam stála.

A jindy — vždy jen trnů houšť,
jak trní onoho pátku....
Ty, dobrý Pane, ty to víš,
to jenom na památku!

A když na prutě vyrost mu
rezavý chumáček malý,
v něm slzou rosy vzhůru děl:
Toť houba, kterou Ti dali.

Ó Pane, hle, zde všechno máš,
cos na kříži chtěl míti.
Děkuji ti, že bohat tak
vším mohu posloužiti.

Snad dochovám i šípku žeň,
zelená jablíčka malá —
jak srdce lidí. — Kéž by tvou
láskou do ruda zrála!

F. ODVALIL.

CTNOSTNÉ VYUŽITÍ VÁŠNĚ

V minulém pojednání jsme poznali, že vášně nevládne naší vůli i přes ten silný náraz, jímž na nás útočí, zvláště, když nás pro vášně ještě připravuje naše povaha. Vůle může vášně ovládnouti. Mravnost vášní tkví právě v tomto zvládnutí smyslnosti rozumnou vůlí.

Toto zvládnutí se projevuje těmito stupni:

1. Vzpíráme se nezřízenému činu, k němuž nás popouzí vášně; v tomto případě je dán rozhodný důkaz o panství vůle, když se toto vzepření týká činů, k nimž podněcuje vášně změněná v neřestný návyk dávno hluboko zakořeněný.
2. Navykáme si tomuto odporu, takže se stává ctností — dobrým návykem.
3. Tato ctnost se zmocňuje smyslnosti a užívá jí k mravnímu dobru.
4. Umraveněná vášně přidává záslužnosti našich ctnostných činů.

Toto je psychologický náčrt přerodu vášnivého špatného návyku v návyk dobrý. Popis tohoto přerodu bude zde co nejstručnější a mluví přesně jen o věcech souvisejících s vášní; neboť — jak snadno rozumíme — tu je obsažena celá záhada mravního obrácení.

1. ZAMÍTNUTÍ NEZŘÍZENÝCH ČINŮ, KE KTERÝM NAVÁDÍ NEŘESTNÝ VÁŠNIVÝ NÁVYK.

Je možno odporovati vášnivé náklonnosti, která se stala zvykem, na příklad neřestnému zvyku?

Odpověď závisí na stupni síly návyku. Neboť není nic tak odstupňovaného jako síla vášnivé náklonnosti: může býti sotva přichycená a vratká; může se trvaleji usaditi a v některých případech se může státi chorobnou posedlostí téměř nepřemožitelnou a hraničí se šílenstvím.

Takový poslední případ zde vylučujeme, neboť je to zjev chorobný, a dříve jej musí léčiti lékař, nežli naň přiložíme měřítko zákonů mravní výchovy. Zabýváme se jen obvyklými případy vášnivého návyku, při němž náklonnost k jistému činu ponechává rozumu schopnost úsudku a vůli její svobodu. A tu dáváme tuto odpověď: jest možno, třebaže velmi nesnadno, zbrzditi kon neřestně vášně.

Především jest vůli možno zakázati čin vášnivého návyku. První důkaz vedeme z toho, že při posuzování všichni lidé uznávají odpovědnost za vášnivý návyk.

Člověk navyklý zlé vášni — *consuetudinarius* — je především odpovědný za to, že si navykl; soudíme, že první činy z vášně, kterými ona začala a které jí potom utvrzovaly, byly vykonány svobodně a vědomě. V druhé řadě odpovídá takový člověk za vášnivé činy, jímž se stále oddává. Zlý návyk může nejvýš využití polehčujících okolností, ale nemůže býti důvodem omluvy a úplného prominutí. Soudíme tedy, že návyk nevynucuje čin a že tento je zase svobodný.

A konečně ten, kdo se poddává vášni ze zvyku, je si vědom odpovědnosti za pád. Ví, že by se mohl brániti. Jinak by byly výčitky svědomí nepochopitelné bez tohoto přesvědčení o odpovědnosti vůle při litovaném činu. Odkud pochází toto vnitřní přesvědčení? Ze samého vědomí naší svobody. Prohlédněme si zblízka ty vnitřní boje v duši zvykového vášnivce, jenž podléhá po pokusu o odpor a zápas.

V minulých činech, které dlouho posilovaly jeho vášeň, byl onen člověk svobodný; každý takový čin byl svobodný a jestli jimi síla vášně opakovaním zmohtněla, protože podporovaly jen její převahu, pak je to věc vůle, která je dovolila nebo vzbudila. I naposledy byl onen člověk svobodný, neboť lituje. Proč by tedy nebyl zase svobodný vůči skutku, který se „má“ teprve stát? Může učiniti, proč by nemohl neučiniti?

Při posledním činu bylo důvodem poddání se vášni dobro, kterého chtěl dosáhnout: rozkoš spojená s vyvoleným činem. Nyní chce vůle zase dobro, neboť ať mravni ať nemravni můžeme chtít jen dobro (i když to ve skutečnosti dobrem není.) A tak boj pro a proti je vlastně boj důvodů proč vykonat nebo nevykonat. První důvod působí přitažlivostí, která nás dodneška zmáhala a ještě doléhá pokušením. Proč však je méně působivá, ne-li proto, že je rozbita rovnováha v odůvodnění činu. Na vážkách vůle miska důvodu proti těžkne; svědomí se probouzí pod pobídkami mravnosti a dobro dokonalosti, cti, ctnosti, které nařizuje zákon rozumu a zákon Boha-Soudce, se jeví nyní přednějším.

Zde nemůžeme rozhodnouti, který z motivů proti vášni má největší naději na vítězství, ani je-li lépe, aby pracovaly všechny současně. Postačí prozatím připustiti, že lidské svědomí je s to dodati si důvod nejúčinnější proti vášni jako pro vášeň. Ať již je návyk sebesilnější nebo vření žádostivosti sebezouřlivější, přece jen slibované potěšení je v podstatě chabé, protože je úzké, že slíbené ukojení je jen nepatrným zlomkem dobra ve světě, jenž je říší naší vůle. Když je mým přirozeným zákonem, abych stále přes přechodné choutky mířil za nejvyšším štěstím, když za konečnem, které mi zmírá mezi prsty, stále vidím své štěstí, proč tedy bych svým časem, zahlédnuv skutečné své dobro, nemohl odhoditi hříčku a dáti přednost skutečné dokonalosti před ponížením, rozumnému před nerozumným, mravnímu zákonu před vlastní rozkoší, dobru před zlem?

Tím, že se vůle obrací po pohnutce přednějšího dobra a je si vědoma své svobody, je tedy i schopna zvládnouti konvášnivého návyku. Nepochybujeme ovšem, že tato možnost odporu ač jistá, je přece nesnadná. A to ze dvou důvodů.

První důvod vězí v tom, že vůle je takřka na spádu kolejnic nezřízeného návyku, který sama vybuodovala a tak jakoby svou silou se řítí k pádu. Paměť a obrazivost jsou zaplněny vášnivými obrazy, celé nitro je připraveno opakovati vášnivý čin, rozum nasbíral celou zbrojnicí důvodů pro vášeň. A nyní se vůle má postavit čelem proti a zlomiti celý směr nitra. Vůle je toho jistě schopna, ale příznejme si, že je také hotova před takovým úkolem ustoupiti.

A konečně druhým pramenem volní slabosti je to, že opakovaný vášnivý čin, přešel ve zvyk a navykl i tělo na opěťování, tím, že v organismu vytvořil náklonnost k vášni. Ta síla tělesné navyklé náklonnosti by byla bez viny, nebýt vůle jako její příčiny. Nyní se již staví proti vůli, která se dává jinou cestou, a tím také ji vysiluje.

Nebylo by dobře podceňovati nesnáze při potlačování zažraného vášnivého návyku; ale právě by ani nebylo správně popírati možnost tohoto potlačení. Na štěstí Boží milost pomáhá naší slabosti. Můžeme si sice představit potlačení vášně pouhým úsilím svobodné vůle pohnuté důvody přirozenými. Znali-li pohané ctnost, uměli i odporovati pokušení; a najdou se ctnostní nevěrci jako neřestní „věřící“. Ale to jsou výjimky, a srovnáme-li důvody katolické morálky s přirozenými, snadno pochopíme, že ony jsou síle vůle daleko pevnější oporou než tyto.

Které jsou tedy tyto přirozené pohnutky proti vášni? Odvolání na rozum, na hrdost, na lidskou důstojnost. Bossuet říkával: „Potěšení býti pánem sebe a svých vášní musí vyrovnati uspokojení z ukojení vášní, a zvítězí, pochopíme-li, co je svoboda. Moci říci „jsem svobodný, osvobozuje se ze jha, vítězím nad svými pudý“ je velmi dobré a nedej Bůh, abychom zapomněli na vliv takových motivů na některé jemné a citlivé povahy.“

Nebude však lépe pro některé povahy, méně citlivé na tento závan ideálu, posílit tyto přirozené motivy nadpřirozenými, které se stávají účinnějšími přítomností ctností víry, naděje a lásky! Naplniti svůj životní úkol, zajistiti svou spásu, nekonečná láska a dobrotivost Boha, který přišel mezi nás a oběťoval se za nás, možnost věčného trestu, blaženost na věky ztracená a ještě řada jiných náboženských pohnutek výborně posílí vůli v zápasu s vášnivým zvykem. A ještě více: katolická mravouka nepodává jen přesvědčení pohnutek, ale jde až ke kořenu zla, aby je vyhubila.

Oč jde? V člověku je zlý návyk silný a zarputilý a vůle schopná sice odporu, ale rozkolísaná a dýchavičná vlastní slabostí. Její pohnutky k dobrému jsou sice posíleny, ale ona ještě potřebuje více síly; je třeba zmírniti odpor, který vůle potkává ve vášních, které jsou velmi požadovačné nabytými zvyky.

Tož Boží milost získaná svátostmi a modlitbou dává na víc tyto nové síly, které jsou jako skutečné návyky naštěpené na našich činných schopnostech a dávají jim poslušnost a záslužnost přiměřenou nadpřirozeným pohnutkám.

Není pochyby, že vašeň neničí přirozenosti. Byl by to veliký přelud chtít zdotati nezřízené návyky tím, že bychom se zcela odevzdali Boží pomoci a sami ničeho nečinili. Ctnosti vlité si máme také přivlastniti. Milost nemůže zatlačit naši dobrou vůli a její účinnost bude ve skutečnosti tím jistější, čím více se s její pomocí přičiníme vyhubiti pomalu překážky, které se jí staví v cestu.

Zde není naším úkolem pojednati o vzájemném vlivu ctností vlitých a nabytých; to je látka dostatečná na zvláštní pojednání. Ale bylo nutno ozřejmiti prameny katolické mravnosti se stanoviska odporu vůle vůči návalu vášnivého návyku. To pak, co jsme připomněli, postačí k tomuto praktickému závěru; šťastný výsledek boje proti nezřízenému návyku závisí na úsilí svobodné vůle; toto úsilí musí však býti zajištěno častým přijímáním svátostí, vytrvalou pokornou modlitbou k Bohu, který cítí s našimi slabostmi a ve velkomyslnosti neuvěřitelné lásky rád předchází naši dobrou vůli.

2. TENTO ODPOR PROTI NEZŘÍZENÉMU ČINU SE MUSÍ STÁT ZVYKEM, CTNOSTÍ.

Prvním výsledkem mravního obrácení musí býti to, že více se nedopustíme činů špatného návyku. Výsledek to velmi důležitý. Zvyk se živí činy, které poroučí: chce-li jej tedy kdo vytlačit, je první a nejpotřebnější prací odniti mu potravu. Ovšem to je jenom začátek, neboť vlastním cílem získati opačný návyk, to jest ctnost.

I když předpokládáme, že trvalým odporováním umrtvíme zvykovou vášnivou snahu, zase ještě nejsme zajištěni proti budoucím útokům vášně. Úspěch je již dosti veliký, když se chyby více neopakují. Když je sebevláda více zajištěna i pokušení ztrácí na důraznosti. Ctnosti tu však ještě není.

Ctnost neznamena potlačit ve vášnivých schopnostech každé hnutí smyslnosti (v širším slova smyslu), nýbrž přimět tyto schopnosti, aby ničeho nekonalý leda pod dozorem rozumu. Je to jisté upravení, poddajnost a trvalá připravenost jednati podle mravního zákona. Ctnost jest vzpruhou činnosti, činnou silou. Proto jsme jí ještě nedosáhli, dokud se nám podařilo jen zabrániti zlým činům.

A pak, v řádu vášní nemůžeme nejednati. Vzpomeňme, že vašeň neznamena vždy nezřízený kon, ale jenom kon hnutí a smyslnosti. Je tedy zřejmo, že nemůžeme uniknouti těmto citovým odezvám, které stále přináší náš život a styky s lidmi a věcmi našeho okolí.

Zapovíme všechnu lásku pod záminkou, že mají býti vyhubeny všechny nezřízené kony smyslné lásky? Pro nerozumnou žádostivost hmotných požitků odmítneme radost, která provází zdravý chod našich tělesných schopností a již Bůh dává odměnou? Zoufalý smutek, ztřeštěná radost, skleslost, žárlivost, nenávisť a zuřivý hněv nemohou býti připuštěny mravním svědomím, ale proto přece nemusíme nezhati zákonitých ukojení ve styku s lidmi. Budeme suši a studeni před utrpením, budeme necitelní na nespravedlivý útok? Není třeba míti moudrých obav, nerozvineme odvážnou sílu? Posvátné střežení našich práv a naší cti, chvalitebná řevnivost po dokonalosti, dovolené pohrdání — i v lásce — vůči zlu? Nemůžeme se od těchto hnutí odloučiti, aby potom svědomí nebylo stále poráženo.

Zásadou tedy je: ne vyhubiti vášně, ale ukázniti je a dobře jich užívati ve prospěch mravní dokonalosti; ctnost je poslechnouti lehce a poddajně mravních příkazů.

Ctnost však je pozvolným výsledkem nahromadění opěťovaných činů. Jako neřestný vášnivý zvyk byl ovocem zlých činů, které vytvořily onu snadnost, v níž jsme se oddali novým zlým činům, tak ctnostný návyk bude výsledkem opačných činů a jeho pevnost bude přiměřená počtu konů a síle vůle.

3. CTNOST SE MŮŽE ZMOCNITI SMYSLNOSTI PRO MRAVNŮU ČINNOST.

Sv. Tomáši může být vašeň dobrou nebo zlou: užití jí dává mravní ráz. Kterak?

Mluvíme-li o činu, je jím rozuměti lidský čin, totiž takový, který pochází ze soudu, z rozumové rozvahy, z rozumné vůle. Jaký blahodárný vliv na něj může mít vašeň?

Nemůže při nejmenším přímo sloužit soudu rozumu, který musí předcházeti činu. Na tomto místě nemá co dělat, ba hůře, leda podlamuje a kalí jasnost úsudku; řídit se v soudu vášní znamená, vydati se nebezpečí omylu.

Nezapomínejme, že rozumová stránka činu, mu dává mravní cenu a také zásluhu; ta cena i zásluha se zmenšují, jednáme-li více z vášně než z rozumu. To pak je podstatnou vlastností ctnostného, že přemýšlí o svých činech a nařizuje je prost veškeré vášnivé stranickosti. Vášně, toť náraz, nepořádek, zaslepení, stranickost: mravní rozum má být umírněnost, řád, jasnost, nestrannost.

Vášně může sice předcházeti rozumovou činností, aniž by jí rušila; ale to když je již poddána ctnostnému řízení. Mírný strach posiluje rozum hledati prostředky, ovládaná silná láska nebo zármutek řízený ctností mohou být východiskem účelné činnosti a vésti k úspěchu. Vášně je silou duševní; je to žár, tužba. Je-li v plné síle, obohacuje obrazivost a všechno si svolá na pomoc a tím nepřímou oživuje sobě příznivé představy a upozorňuje na svůj předmět. A pod tímto nutkáním vášně mravní vůle vyvíjí svou sílu. Avšak tu jsme stále v předpokladu umouďřené vášně, jejíž cena právě spočívá v tom, že svou sílu dává ctnostné vůli, která dbá nestrannosti úsudku. Pak vašeň nezasahuje přímo do konu soudu, poněvadž se sama z toho vylučuje, je-li ctnostná.

Kde je tedy místo vášně v mravním jednání? Její patřičné a nutné místo je v samotném uskutečnění konů: svou činnou sílu spojuje se silou vůle v působení na schopnosti, které kon, čin provádějí. Když již došlo k moudrému rozhodnutí, nezbyvá na nové úvahy a je jen třeba síly na provedení. A toto jest jediná a výhradná síla vášně; ta činí jedno s vůlí, poroučející výkonným schopnostem. Zasahuje v okamžiku uskutečnění rozhodnutí, neboť je v čele podnětu chodu tělesných hnutí. Je pramenem hybnosti. „Transmutatio corporalis“, která u sv. Tomáše tvoří s koněm dychtivostí samu vašeň, není nic jiného než celek vnitřních pochodů a vnějších pohybů, které provázejí vašeň a přizpůsobují se její snaze. Některé vášně — zvláště hněv — na chvíli vystupňují sílu nervovou i svalovou. Všimněte si jen rozhněvaného člověka.

Zkušenost plně souhlasí s touto tomášovskou naukou o mravním užití vášní v nesnadných činech i o vyloučení vášně z období rozhodování o takovém činu. Neboť naše ctnostné jednání má být řízeno rozumem a nikoliv zálibami, koničky nebo citovým zaujetím. City nemají oslepotovat našeho posuzování. Vizte vášnivce a citlivé lidi, jak lehce se dopustí nespravedlivosti. Jak zkušenost tomu dosvědčuje, srovnajte svou zaujatost v soudu i v jednání. Jako zázrakem unikáme všem rušivým vlivům odporu, špatné nálady, omrzlosti atd. A naproti tomu rozeberte stav duše, v níž radost a nadšení posílily ušlechtilou vůli proti překážkám, a tu pochopíme, jak vašeň utvrzuje volní sílu a dává jí nezdolnou průbojnost. Vášnivé nadšení dává vůli uskutečňující rozmach. A někdy jest velmi prospěšno, aby se celá bytost rozechvěla a tak abychom z té duše šli na výboj za dobrem.

4. ZVYŠUJE UMRAVNĚNÁ VÁŠĚŇ ZÁSLUŽNOST NAŠICH CTNOSTNÝCH ČINŮ?

Vzijme se do předpokladu, že vašeň je již ctnostně zvládnuta a řízena tak, aby nerušila správnosti našich mravních rozhodnutí, ba naopak, je stále připravena pomoci vůli uskutečnit mravní život. Dejme tomu, že konáme milosrdnou lásku se srdcem soucitným a nadšeným. Zvětšuje toto citové pohnutí, které usnadňuje naši ctnostnou činnost, nebo zmenšuje záslužnost takových skutků?

Jistě nezmenšuje, není-li důvodem naší činnosti, jestli činnost je poddána rozumu, svědomí a ne citovým pohnutkám. Činíme-li něco s dobrou náladou, ochotně a horlivě, to přece neubírá na jakosti skutků.

Když vašeň neubírá na zásluze, přidává jí snad při činu, který provází? Záleží na tom:

a) Příklad, že vašeň, která provází skutek, je sama od sebe, nezávislá na vůli. — Zmáhá-li se v nás silný vyšší cit, má-li nás mocná vůle k činu, tu se přirozeně pohne i náš cit. Pozorujte představeného, který má kárati svého podřízeného.

Všimněte si kazatele, jak mluví o Bohu — nejvyšš spravedlivém Soudci a jak mluví o dobrém Pastýři! Po každé rozleje v srdcích posluchačů jiné citové hnutí.

Toto citové hnutí smyslnosti je samostatné, jakoby samočinné, a jeho síla závisí na povaze jedince. Ale hned chápeme, že tato vášně ničeho nemění na ceně našeho skutku, který provází. Projevuje jen sílu vůle a vnitřního citu, ale není chtěna pro sebe samu. Je mimo mravního vědomí, abych tak řekl.

Toto jest nesmírně důležité. Naše vyšší a mocné city, naše chtění řádu duchovního, náboženského, mravního a rozumového mohou se více méně odrážeti v naší smyslné citlivosti, snad jí pohnou až v hlubině, snad se jí dotknou jen povrchně. To zase záleží na osobních okolnostech. Vášnivci jsou vždy plni ohně a pohnutí; jiní chladnější nemají takových hnutí. Jsou zbožní lidé, kteří jsou naplněni útěchami a citovým ukojením při radosti nad láskou k Bohu, a u jiných zase — ač jsou právě tak zbožní, ne-li snad i více — je jenom citový suchopár. Tato citovost zcela mimovolná je vnější a nepatří nijak k mravnímu ocenění ani k zásluze citů a rozhodnutí, která provází.

b) Příklad, že vášně provázející ctnostný čin není cosi mimoděčného ani přetékání síly vůle, nýbrž je připuštěna vědomím, které se jí přímo týká, poroučí jí, ovládá a zužitkuje jako příčinu při uskutečnění ctnostného činu. Jinak řečeno: mravní prozíravost rozvážila o vášni, ocenila její blahodárny význam a potom ji chtěla a připustila. Taková vášně přirozeně zvětšuje záslušnost ctnosti činu, kterému slouží a sama se stává ctnostným činem v souvislosti se samým ctnostným skutkem.

A ještě více. Tato smyslná citlivost ve službách mravné činnosti může býti nejen samovolná, ale přímo a schválně buzena. Pro některé velmi nesnadné skutky potřebujeme svou odvahu nabíti stavem trvalé radosti, která by nás přiměla jednati rozhodně. Někdy zase právem zdůrazňujeme strach před zlými následky, abychom neklesli v pokušení. Jindy musíme býti nesmířitelní a přísní, abychom uplatnili spravedlivou svrchovanost.

Tak tedy naše smyslná citlivost ovládaná rozumem může zaujmouti své postavení v životě ctností. Přispívá k dokonalosti lidských činů. Není ani úpadkem ani překážkou, nýbrž mocí ve službě dobra a zvětšením zásluhy.

H.-D. NOBLE, O. P.

SV. FRANTIŠEK XAVERSKÝ

Nevystihlé jsou cesty Boží. Jak jinak splnil Bůh žhavou touhu mladého, sebevědomého dona Františka, syna pyrenejských hor. Dychtil po učenosti a vědě a přál si slávy. Jeho duše milovala velikost. Nebyla to láska čistá bez ctižádosti a samolibé povrchnosti, byl to spíše přirozený sklon povahy. A bylo třeba v záři milosti Boží jen mu ukázat jasné výšiny, aby k nim šel svou odvážnou, silnou vůlí.

Osmnáctiletý don František jde 1524 do Paříže studovat. Doby smutné. Humanism zpohanštuje inteligenci a protestantism zasazuje citelnou ránu mystickému tělu Kristovu. V Paříži pohltila Františka studentská prostřednost, ale jeho sebevědomí a milostí Boží duši otřásající vjem neřesti ze tváří spolustudentů uchoval jej od zkázy.

Bůh začíná pomalu klepat na jeho srdce. Umírá mu matka. A než dojmy vyprchaly, přivádí Prozřetelnost do jednoho bytu Františka, Petra Fabra a Ignáce z Loyoly. Ignác byl jejich žákem, ale stal se jim duchovním vůdcem a otcem. Jeho prozíravost, trpělivost a pokora dala plánům Františkovým přes jeho dlouhý odpor jiný směr. „Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal a ztratil život věčný.“ Modlitby přátel, sestry jeho Magdaleny řeholnice a milost Boží dokončují dílo. Magister František přednáší ještě Aristotela, je obdivován, ale 15. srpna 1534 je mezi těmi, kteří na Montmartru slibují chudobu, čistotu a pout do Sv. země. Prvotiny Tovaryšstva Ježíšova. Ze čtyřicetidenních exercicií vychází již někdo jiný než někdejší don František. Chtěl učenost, má víru. Chtěl slávu, má touhu po svatosti. Chtěl prospět bližním a Bůh v něm zapaluje jiskru být poslem evangelia. Našel velikost.

Vrací se 1535 domů na hrad Xavier v království navarském uspořádat rodinné záležitosti a odchází sloužit Bohu a lidem. Pěšky putují první jesuité, mezi nimi Ignác, Petr Faber a František, z Paříže do Benátek. Městské ulice a

nemocnice jsou jim vítány zastaveními na úzké cestě za Kristem. František si vybírá nezhojitelně nemocné, jen aby otužil lásku k bližnímu; bojuje boj s přirozeným odporem na poli, kde se nejtíže vítězí. Papež Pavel III. schvaluje jejich plány práce pro království Boží; svoluje, aby se dali vysvětit na kněze. Vracejí se do Benátek a 24. června stávají se služebníky oltáře. V Bologni obětuje František po dlouhé přípravě první mši sv.

A zas přirozenou cestou odděluje si Bůh Františka ke svému dílu. Do Palestiny pro politické poměry nemohou. Nabídnou své služby bez omezení papeži. Zatím žádá portugalský král Jan III. papeže o misionáře pro Východní Indii. Je vybrán Rodriguez a Bobadilla. Bobadilla onemocní a touha Františkova je splněna. Na otázku Ignácovu odpovídá: „Jsem připraven.“ Jde do Lisabonu. Konečně 7. dubna 1541 vstupuje na loď, která veze nového místokrále do Goy, apoštol žité víry a plamenné horlivosti. Aby se shrnula jeho obrovské práce pro Krista, je třeba několik slov sv. Pavla z 2. Listu ke Korintským. Životy obou světců se kryjí od té doby, co k nim promluvil vnitřní osvětlení Ducha sv.: „... byl jsem... na cestách často, v nebezpečnostech na řekách, v nebezpečnostech od lotrů, od lidí svého národa, od pohanů, v nebezpečnostech v městě, na poušti, na moři... v práci a námaze, ve bděních, hladě, žizni, postech, zimě a nahotě...“ Toť ještě neúplná statistika života Františkova od chvíle, co opustil Evropu. Láska ho vedla nést světlo víry do temnot pohanství a žár přivést Kristu co nejvíce lidí roste na všech cestách kol Afriky, Madagaskaru, Sokotry, po Přední Indii, Ceyloně přes Zadní Indii, po všech okolních ostrovech až do říše mikadovy při pohledu na miliony, které Ho neznají. Obětuje se cele ideí: Být všechnem vším. Dal se do služeb kříže. Kříž a vůle Boží jsou mu nejkrásnější vědou. Píše 15. ledna 1544: „Často mne chytne touha jít na všechny university evropské a křičet z plna hrdla jako smyslů zbavený a zvláště na universitu pařížskou a před celou Sorbonnou prohlásit k těm, kteří mají víc vědy než touhy dobře z ní těžit: Kolik duší schází s cesty slávy a jde do pekla vaší bezstarostností... Kdyby ti vědci studovali též hlubiny své duše a svěšené hřivny a vůli Boží, pak by se jí oddali slovy: Pane, tu jsem; co chceš, abych učinil? Pošli mne, kam chceš, třebaš i k Indům.“

Vůle Boží je pro člověka v jeho povolání životním, svatým dílem. František pochopil tíži odpovědnosti za dokonalé splnění vůle Boží a oddal se jí velkomyslně. Jeho vnější činnost hárá z hojnosti duchovního života, z pevné vůle ukázněné sebezáporem. V tom je jeho velikost. Bůh se velkomyslností překonat nedá.

František apoštol seje slovo Boží, Bůh svlažuje, pomáhá mu darem řečí, zatvrzelé překonává zázraky a dává růst stádu Františkovu na statisíce duší. Po 11 let žije takovým hrdinským životem. Touha se nese dál. Čína; pod trestem smrti zakázaný vstup. Odhodlá se, Bůh pomůže. Na Zelený čtvrtek 1552 vyjíždí z Goy do Číny. Přes osobní intriky portugalských správců po hrozných útrapách přistane loď v Kantonském zálivu u ostrůvků San-čan, na posledním dovoleném styčném místě Portugalců s Číňany. Odtud chce do Kantonu. Nedaří se mu. Doufá, že bude lépe se vrátit a jít po pevnině. Při svém nepevném zdraví onemocní. Dokončil svůj běh. Na pustém břehu v chatrči z proutí umírá 2. prosince 1552 velký světec a apoštol. Vyplnil vůli Boží. „In Te, Domine, speravi, non confundar in aeternum.“ Poslední pohled na kříž. Závoj padá. Duše osvobozená je již doma u Boha.“

Fr. KUBÍČEK.

PRACOVNA

MODLEME SE ZA VELEKNĚZE NAŠEHO PIA

Jeho ruce jsou zatěžkány našimi bolestmi, on nese všechny nás, on nese slabosti naše, všechny naše potřeby, všechny naše slzy stékají se kolem jeho trůnu, všechny vzdechy celého světa letí k jeho srdci. Jsou děsně těžké jeho ruce našimi bídami.

On, Otec náš. On, vůdce náš, on jde v čele velkého voje proti zlobě a úkladům ďábelským. Jak bychom Ho nemilovali, jak bychom nemohli s ním míti velkou soustrast a lítost. Tak jako kdysi psal svatý Pavel, že potřeby a soužení všech církví jsou i jeho starostmi, že nikdo nemůže býti trýzněn, aby i on se nechvěl hrůzou, podobně náš společný Otec. Ó, velké lásky si zaslouží ta hlava stříbrovlasá v Římě, která musí tak strašně břímě spásy všech nás nésti. On musí stále a stále uvažovati, jaké prostředky právě jsou potřebny pro náš život, co právě má předepsati nemocnému světu, co mu právě dáti k léčení. Musí stále státi na přední stráž proti bludům, které vtírají se do stáde Kristova. Musí býti stále

na stráž proti bludům, které přicházejí v rouše ovčím. Musí hřmíti ve sluch těch, kteří jej nechtějí poslouchati, musí mluvit vhod či nevhod. Jakými úskalími musí proplouti při vedení církve, jak opatrně musí postupovati, aby nikoho neporanil, aby nedolomil, aby nedohasil kouřícího knotu.

Stojí jako stráž na Sioně a cítí jako na nejvyšším bodě nejhůře strašné útoky pekla.

Co mu dáme za všechnu jeho péči, za všechnu jeho lásku? Lásku za lásku a věrnost za věrnost. Věrnost naprostou, věrnost dokonalou. Nikdy ani slovem, ani myšlenkami nedovolíme si kritizovati jeho počin. Víme, že bychom kritizovali Ducha sv., jenž stojí při něm svým zvláštním přispěním. Jeho rady budou nám rozkazy, stačí mu jen pokynouti a my vrhneme se celou silou a celou rozhodností a opravdovostí tam a za tím, co on nám přikáže, kam on nám povolí, kam on nám přikáže.

On nese břímě naše, břímě všech, břímě celé církve. A proto chceme mu to břímě ulehčovati, proto chceme mu je nadnáseti. Chceme držeti jeho ruce, aby neumdlévaly, chceme je držeti Boží silou, která je v modlitbě, která je především v modlitbě společné. V tyto dny slavné pro celou církev spojíme se všichni po celém světě a budeme vroucně vzývati nebe, aby nám dlouhá léta zachoval v požehnání a v síle své Pia papeže jedenáctého, otce, vůdce našeho.

Když přijímáte Tělo Páně, jedna z prvních myšlenek budiž za něho, na něho prvního pamatujte v modlitbách za své dobrodince, protože on je otec duchovní všech nás, to on nám dává své biskupy, kteří nám dávají své kněze, to jím přejímáme všechny milosti, protože on je hlavou, on je ústředním zdrojem moci a jurisdikce v církvi a v poslední řadě, konečně všichni knězi jen s jeho svolením a jen jeho mocí a jeho dobrotou podávají nám svátosti a milosti. Proto se sluší, aby on, od něhož máme jaksi všechno, aby on byl účasten našich milostí, jichž se nám dostává v církvi jeho prostřednictvím, jeho vrchním řízením. BRAITO.

A JEŠTĚ O ŽÁRLIVOSTI

Stále a stále mne zajímá problém žárlivosti. A teď mne napadlo, že vlastně žárlivost je slepota duchovní i tělesná. Co totiž vidí žárlivý člověk? Vidí jen světlé stránky a na ně jen žálí, vidí úspěchy, vidí slávu, vidí čest a uznání. Ale málokdy nebo nikdy nevidí, čím se ty úspěchy nebo křesťansky řečeno výsledky platí. Nevidí tito zaslepenci, že ti, jimž se práce zdařila a kteří jsou uznáváni a kterým se věří a za nimiž se jede, že draho, předraho platí toto všechno. Jak na příklad draho platí své úspěchy básník. Jak má nitro své rozedrané myšlenkami, jimiž ho Bůh a krása pronásledují, jak je drcen vším tím, co se děje v jeho duši, že kolikrát jako zedničinu odhodí po ukončeném díle své pero a je rád, že nesmí vidět a nemusí mluvit. Podobně i u jiných, kteří jsou velebeni, jimž se v cesty sype uznání. Co práce, co upoutání k jednomu předmětu, jež zabraňuje přelétávání, jež dává takové uspokojení, ale jež je samo neplodné. Když někdo žálí na úspěchy, to znamená, že jich sám nemá, protože jich neuměl si získati. A tu by bylo moudřejší změnit své pracovní metody, anebo nechceme-li je změnit, nežárlit na výsledky, jež jsou pevně spojeny s příčinami, jež právě žárliví nechtějí, jichž se právě bojí. Na práci, na pot a námahu, na únavné hledání a na zaplavování pracemi a problémy všeho druhu těch, kteří mají otevřené oči a proto úspěch, protože úspěch jest výslednicí jen a jen otevřených očí, na to žárliví nežárlí. A proto je to jasné, že žárlivost jest skutečnou chorobou duchovní, jež nedává jasné usuzovati, jasné soudy pronášeti. BRAITO.

EJHLE, HOSPODIN PŘIJDE!

Celý život křesťana má býti přípravou na příchod Páně. Máme stále a stále očekávati jeho příští, protože nevíme dne ani hodiny a protože jeho den přijde jako zloděj. Proto jest jasné, že již i první křesťane očekávali příchod Kristův, že podle toho pak také žili. Jim skutečně nebyla ničím muka tělesná, jim skutečně bylo ziskem zemřítí, protože věděli, že mukami svými, životem svým vykupují příchod jeho, že připravují jemu cestu, aby co nejdříve mohl nastolit svou vládu v srdcích lidských. On čeká, aby přišel v srdce naše. Máme celý život tak chápati jako přípravu na to, aby on přišel, aby on přišel s dary svými, aby on přišel s poznáním svým, s životem svým krásným a vznešeným, životem dítek Božích. Milostí posvěcující byla nám otevřena brána života dítek Božích. Jsme povoláni k tomu, abychom

poznávali Boha obdobně a podobně, jako on sebe poznává, a máme se připodobnit lásce, jíž on sám sebe miluje. A tu praví Kristus: Miluje-li mne kdo, já a Otec přijdeme k němu a příbytek si u něho učiníme.

Bůh chce přebývat v nás. Chce dlít s námi jako vzácný host. Jako host, jehož můžeme dokonale poznati, jehož si můžeme dokonale zamilovati, s nímž můžeme intimně žít, jako přítel s přítelem. Chce v nás si učiniti království.

Vítězství jeho v nás, přípravou na jeho vítězství ve světě: On přijde a zvítězí. On nás nepotřebuje k vítězství, ale my potřebujeme jeho, my potřebujeme jeho, aby jeho vítězství bylo i v nás uskutečněno. On nás nepotřebuje, ale ve své dobrotě chce, aby jeho vítězství bylo právě námi uskutečněno. Námi má přijíti království jeho na světě. A jisto je, že, jestli se najdou duše opravdu horlivé, řada duší jen jemu hořících, jen jemu se zcela a bez výhrady dávajících, šílících svatou a neukojitelnou touhou, aby již přišlo království jeho, aby konečně zavzněly pozouny jeho příchodu vítězného, že přivábí Pána, že již ukončí vyhnanství naše, že již vezme si slávu svou ze světa. Vítězství jeho nechť je láskou naší, nechť je věrou naší, potem naším, nechť srdce naše jsou prvními květy jeho. BRAITO.

TRNY

Trpěti nedává každému Bůh. Nabízí své tmy jen duším Ho milujícím. A jak neradi přijímáme trny z jeho ruky. Jsme jak malé děti: odrážíme jeho ruku, nabízející nám tuto milost, úpěnlivě prosíme za odvrácení, odvolávající se na jeho slova: Začkoli budete prositi Otce... dá vám!, ale zapomínajíce na prosbu Otčenáše: Buď vůle tvá...! A Ježíš je nucen stáhnouti zpět svoji dlaň, plnou milostí, plnou požehnání! Ó, jak mu při tom asi je — teď kdy je nám tak blízko, blizoučko...

Netrpíme vždy za sebe, trpíme za jiné. Platíme výkupné za duše, které nemohou, neb nechtějí platiti — a přece jsou vyvoleny. Pomocí naší se někdy obrátí. Trpíme za duše v očištění, za ty, kteří jsou nám drazí, zkrátka za duše, které Bůh miluje. APOŠTOLÁT UTRPENÍ — tajemné Obcování svatých!

S počátku nám Bůh dává jen málo trpěti. Teprve později, až naši lásku chce rozohnit, blíž nás k sobě přivínout, zarývají se jeho tmy hloub, činí s námi jednotu tajemnou, raduje se z bydlení s námi, dělá ze dvou srdcí jedno — On, jenž se zasnoubil s Bolestí! A dobře praví Léon Bloy, že „člověk, který netrpí, nebo nechce trpěti, je vyděděným Dítětem Syna Božího“. Chtěli bychom ještě odmítnouti milost Ježíšovu, nám často v takové míře nabízenou? Chtěli bychom pro Trny odmítnout Růže? V. RONET.

MODLITBA O DĚLNÍKY NA VINICI PÁNĚ

Aspoň poněkud tedy chápou naši věřící a aspoň někteří, že musejí se modliti za své kněze. Ale, ještě třeba přidati a ještě třeba zdůrazniti, aby se modlili o své kněze.

Řada diecézí jest jako po pronásledování křesťanů. Nemá kněží. Byla by to smutná kapitola, kolik knězi chybí v té které diecézi. Musíme najíti ještě jeden šik duší, které se modlí o naše kněze, kteří pamatují na naši budoucnost, na kněžský dorost. Jsou semináře, které jsou radostně zaplněny kandidáty stavu duchovního, ale jsou také semináře, které jsou na tom žalostně a bledě, jako seminář v Českých Budějovicích a v Litoměřicích. Drazí, kdo zachytí kalich posvátný z chladnoucích rukou umírajících kněží, kdo půjde na jejich místo, až nebudou již moci dále? Kdo bude lámati slova Pravdy Kristovy, až oněmi ústa ta, jež s napětím kolikráte posledních sil dále stojí na vinici Páně, ač by měli podle zásluhy jíti na odpočinek. Sám znám kolik šlechtých kněží, kteří učí, působí již deset let a více přes povinnou hranici. Ale i ti nadšenci a horlivci jednou zemrou. Kdo na jejich řady? Národ jest před velkým nebezpečím, že nebude míti apoštolů, že nebude míti těch, kteří by mu byli vůdci a otci. Drazí, sepněte ruce ve vroucí modlitbě, aby nás Pán netrestal trestem nejstrašnějším, jaký může býti, to jest, aby nám odňal kněze. Proste, ať rozmnoží ducha statečnosti a obětavosti v mladých studentech, aby dovedli vzíti na sebe jeho Kristovo. Drazí mladí přátelé. Nestačí jen kritizovati český klérus. Lepší bude, když vy tak dokonale půjdete mezi nás a pomůžete nám, když nám podáte ruku. Budete moci uskutečniti všchnu kněžskou svatost, o které u nás sníte. A dále modlete se vroucně za ty, kteří již poslechli hlasu Páně a kteří již jdou za ním. Modlete se za ně neustále, aby nemalomyslně nad prvými těžkostmi a neúspěchy, aby nedali se odstrašiti těžkostmi a obětmi, které bude a musí od nich žádati, předběžná kněžská a vědecká výchova. Modlete se, aby jejich představení byli skutečně osvíceni Duchem svatým a vedli nám

naše budoucí kněze cestou opravdu dokonalou, cestou, která by nám dovedla dáti kněze takové, jakých potřebujeme v našich poměrech. Modlitba za kněžský dorost, kléru světského i řeholního, nechť je heslem aspoň několika horlivých duší.

BRAITO.

DVĚ DOBRÁ ZNAMENÍ

Často a často upozorňujeme v Hlubině na potřeby myšlenky smíru, aby se vrhly duše Bohu věrné celou svou bytostí, svou celou láskou, svým celým životem ctností a odříkání mezi naše hříchy a mezi spravedlivého Boha, aby odčinily naše urážky, urážky našeho národa proti dobrému Bohu, aby jemu svou láskou, zmnoženou v krvi Jezu Krista na nekonečnou, dále zadostučinění A nyní vyšla u Sester Neposkrvněného Početí v Přerově na Šířavě taková dobrá knih P. Pluse právě o tomto důležitém předmětu. Děkujeme sestřím, že takto chápou apoštolát knihy. Odporučuji vřele tuto knihu, kterou jsem česky sice neviděl, ale kterou si velmi cením v originále. A nemenší radost jsem měl z druhé knížky překladu dra Grossingera o apoštolátě modlitby a obětování za kněze. Jak to přišlo opravdu jako na zavalanou. Psal jsem o tom v červnové Hlubině, psal jsem o tom též ve třetím čísle Deště růží, jež vydávají sestry Františkanky na Vinohradech v Korunní třídě. Tehdy se na mé řádky ozval nadšený souhlas. Sestry pořádají pravidelné pobožnosti za kněze. A jako na zavalanou, jak jsem již řekl, přichází tato kniha. Sestry dobře vystihují, čeho jest právě časově třeba věřícím, a tak vydaly dobrou knihu modliteb a pobožností a poučení o modlitbě a obětování za kněze. Znovu opakuji, potřebujeme vás za sebou, armádu modlících se duší za nás. Uvidíte, jaké svaté kněze, kněze dobré, nadšené a třeba i zdravé a tělesně schopné si vyprosíte. Touto knihou udělaly nám ctihodné sestry přerovské takovou radost, že považují za svou povinnost na obě knihy upozorniti. Nakonec zdůrazňuji, že to není reklama, protože jsem sám knih nedostal a jenom z originálu je znám. Obě knihy by měl věru mít každý Hlubinář.

BRAITO.

ŽEŇ

KNORR & HIRTH, MUNCHEN, SENDLINGERSTR. 80: PFARRER JOSEPH WEIGERT, UNTERGANG DER DORFKULTUR? Str. 124, cena 2.70 RM. — Jako v Německu tak i u nás nesmírně aktuální kniha. Autor ukazuje, že život na vsi má tolik svérázu, že stojí za to, aby byl udržen a dále pěstován ve své rázovitosti, srovnává dřívější kulturu vesnice s dnešní nekulturou a ukazuje, že dřívější vesnická kultura i pro dnešního venkovana má cenu a ukazuje cesty k obnovení. Pozoruhodná kniha. Vždyť víme, že se starou venkovskou kulturou mizí i kultura náboženská -es-

THOMAS MOLINA: DAS LEIDEN IN WELTPLAN. TYROLIA, INNSBRUCK. (Str. 568, Mk 18) — Německý učenec dokonale řeší nejhlubší otázku lidstva jako výtečný filosof a theolog. Není snad díla, jež by tak poutavě přivádělo k proniknutí vědeckých problémů o svobodě, hříchu, pochopení Krista, jeho života, svatosti a oběti atd. Dílo zvláštní ceny, neboť autor zcela moderním způsobem řeší tyto palčivé problémy nábožensko-filosofické a nalezne proto pochopení ve všech kruzích inteligence.

DR. ANDREAS EBERHARTER, DER DEKALOG. (Biblische Zeitfragen, herausg. von P. Heinisch und Fr. W. Meier, Folge 13, Heft 3/4.) Aschendorffsche Verlagsbuchhandlung, Münster in Westfalen. (Str. 67, Mk 1.80.) Zajímavé pojednání, které vědecky informuje nejširší katolické vrstvy o původu dekalogu, o jeho stáří, znění a jeho významu atd. Vřele doporučujeme.

KARRER OTTO: HEILIGER STARKER GOTT. (Ars Sacra, J. Muller, München 1929, stran 210 a 13 obr., cena 3.20 RM.)— Knížka starokřesťanských modliteb, které vybral známý znalec Karrer. Modlitby prvních křesťanů, cirk. Otců, staré liturgie vyjadřují náboženské nitro i dnešního věřícího člověka, neboť prvotní církev je církví staletí, je církví dneška. Celý poklad živé zbožnosti našich svatých, kteří zapalují i v našich duších žár lásky k Bohu. Sličná úprava obvyklá ve vydáních Mullerových. Takové knížky se nikdy nepřesytíte.

— jfp

DR. IGNAZ ROHR: DIE SOZIALE FRAGE UND DAS NEUE TESTAMENT RM 1.35, Aschendorffsche Verlagsbuchhandlung, Münster i. W. Kristus rozřešil problém sociálních poměrů své země tím, že zaváděl království Boží do duší, předzvěst království v nebesích. Jeho království sociální spravedlností a ctnostmi a láskou k bližnímu sahá do nitra sociálních

poměrů, a vyniká a převyšuje svou Boží silou nad humánní snahy dnešních hlasatelů. Sociální reforma nebyla Kristu posledním cílem, nýbrž následkem zavedení království Božího a jeho účinnost pronikla do všech sociálních složek života, do rodiny, do státu, mezi chudé, mezi dělníky atd. —ab—

HANDBUCH DER PHILOSOPHIE, 24. u. 25. Lieferung: Metaphysik der Neuzeit von Prof. Dr. Heinz Heimsseth (Abtg. I, Beitrag Fj: Charakterologie von Prof. dr. Friedrich Seifert (Ab. III, Beitrag F). První svazek je dějinným pokračováním, kde odborník probírá metafysické proudy Hegla, Schellinga, Fichteho, Schopenhauera, přechází na evolucionistické směry nejnovější doby např. Bergsona atd. V druhém sešitě podává prof. Seifert v první části dějinný předpoklad ke charakterologii, v druhé části se obírá vlastní povahou charakteru. Množství teorií vzniká z úzkého obzoru, s jakého kdo pohlíží na charakter. Jedni ho pozorují jen s biologického stanoviska, jiní s psychoanalytického a proto vládne anarchický chaos ve vzájemném poměru. Proto udává autor podmínky správného postupu charakterologie, aby obsahovala všechny vztahy lidské ke světu i k sobě samému. Studium charakterologie postavené na množství moderních roztříštění v psychologii stává se obtížným a těžkopádným, jak je patrné i v přítomné knize. —ab—

ALBERT SCHWEITZER: SELBSTDARSTELLUNG, Felix Meiner, Verlag in Leipzig. Sběrka vlastních životopisů vycházející u Meineru přináší tuto zajímavou autobiografii Schweitzerovu.

B. HERDER & CO., FREIBURG: LEXIKON FOR THEOLOGIE UND KIRCHE. Tímto druhým opraveným vydáním proslulého Kirchliches Handlexikon je splněno přání mnohých, jimž nejsou přístupna podobná díla jako francouzské Dictionaire de théologie. Nové vydání bude obsahovati deset svazků po 32 tiskových arších, celkem asi 5000 stránek s mnoha tabulkami a obrazy. Přes 30.000 hesel je tu zpracováno více než 300 odborníků. Subskripční cena, platná do 30. září 1930, jest za každý svazek nevázaný 24 RM, váz. v plátně 28 RM, kožený hřbet 32 RM. Vyšly již sešity 1-5, asi 1000 stránek. Na první pohled zaujme již typografická úprava, protože byla volena latinka antiqua, což pro neněmecké čtenáře je značnou výhodou proti dílům tištěným frakturou. Obsah sám značí monumentální kus práce Herderova nakladatelství. Máme tím dílo pro katolické knihovny, v němž se lze orientovati podle nejnovějšího stavu theologického badání a věd s theologií hraničících. Nevyhýbá se ani filosofii, pokud se stýká s theologickými otázkami. Orientace, které toto dílo poskytuje, není psána slohem suchým, napolo nesrozumitelným, jak tomu leckdy u podobných děl bývá, že čtenář neoborník nepochopí příliš odborně úsečného zpracování hesel. Svrchovaně stručně sice, ale při tom živě, jasně, s přesně katolickým stanoviskem jsou vypracovány jednotlivé články, se snahou naprosté objektivnosti při otázkách sporných. I neaktuálnější problémy, jako chudinská, nebo dělnická otázka, jsou prakticky vylíčeny, takže si lze snadno učiniti obraz přítomného stavu těch záležitostí. Pro další podrobné studium pak jest udána nejhlavnější literatura. Tím se všem duševním pracovníkům, kteří potřebují orientace v katolických i vůbec náboženských záležitostech, dostává knihy naprosto spolehlivé. Toto dílo prostě musí býti v každé knihovně vědeckého pracovníka katolického. Ušetří se tím mnoho práce a trapných rozpaků na všechny strany. I pro naše české poměry tam najdeme stručná sice, ale dostatečně jasně odpovídající hesla na otázky dějin a věcí. Slovem, je to dílo, které se může měřiti s vynikajícími díly i nejvíce chválenými, jako na příklad s podobnou protestantskou encyklopedií Religion in Geschichte und Gegenwart. A rozhodně je předčí spolehlivostí pro katolíka, jakož i vnější úpravou. Jsme vděčni Herderovu nakladatelství, že se neleklo takového podniku, jemuž jistě přineslo veliké oběti. Nechtě kněží a vzdělaní laikové si uvědomí cenu tohoto díla a opatří si je do svých knihoven, zvláště když nakladatel povoluje výhodné splátky. —es—

LINZER-QUARTAL SCHRIFT, 1929 IV. Lopler, Klerus und Politik. Vermeersch, S. J., Soziale Krise und Reformtheorien. Fischer, Achtung auf die Freidenker, Brühl, Unterbrechung der Schwangerschaft und Tötung des Kindes bei der Geburt. Haring, die kanonische Stellung geistlicher Wirtschaftsorganisationen. Pastoral-Fälle.

THEOLOGISCHE REVUE, 1929 No. 8/9,10. Eschweiler, Zur Geschichte der Barockscholastik, Baumgarten, Zur Geschichte der lateinischen Bibel. Přehledy: Allgemeine Religionswissenschaft, Biblische Theologie, Historische Theologie, Systematische Theologie, Praktische Theologie, Christliche Kunst.

BONNER ZEITSCHRIFT FÜR THEOLOGIE UND SEELSORGE, 1929/4. Bamberg, Neues zur Kontroverse über die Definierbarkeit der Himmelfahrt Maria. Schwer, Frauenemanzipation und Ehekrise. Stockums, Das Brevier im religio-aszetischen Leben des Priesters. Übersichten.

SCHÖNERE ZUKUNFT, 17. November 1929. Funder, Der österreichische Mensch. Steffes, Entwicklung der Jugendbewegung. Gierens, Kirche und Staat in ihren Verhalten zu Duel und Mensur, Soltykoff, Die religiösen Aussichten der russischen Zukunft, Hoeben, Die kath. Presse Hollands. Horváth, Verwaltung des Eigentums und Staat.

HOCHLAND, November 1929. Funk, Die geistige Gestalt Johann Adam Mohlers. Guenther, Frühlingfahrt durch Palästina, Syrien und Mesopotamien. Laros, Eigentum und arbeitsloses Einkommen. Thun-Hohenstein, Abschied vom Altar. Soltykoff, Die Agrarkrise Russlands. Hans Delbruck, Molinski.

DĚJINY DUŠE SV. TEREZIE JEŽÍŠKOVY, KARMELOVY (1873—1897). Přeložily Školské sestry O. S. F. v Praze-Vinohradech, 1929. — Pečlivý překlad své životopisu světice s textem oproti prvnímu vydání nepozměněným, jenom rozdělený pro přehlednost na kapitoly, jistě nadchne všechny ctitele v sv. karmelitky, aby se bez rozpaků svěřili zcela vedení tohoto „divu divů a ctností“.

ŽIVOT A UMUČENÍ SV. VÁCLAVA. Legenda. „Oportet nos fratres“. Řeč o jeho přenesení. 1929. Přeložil Ant. Stříž ve sbírce „Boží bojovníci“. — Dvě velmi cenné staré památky z 10. a 11. století, vydané latinsky prof. Josefem Pekařem, jež k rozmnožení úcty svatováclavské po prvé překládá spirituál pražského semináře.

FERD. WILLIAM FABER, BETLEM. Přeložil Jakub Pavelka ve sbírce „Vinice Páně“. Dva díly, 1929, u Kuncíře. — Vynikající asketický spisovatel anglicky minulého století podává tu jeden způsob, jak možno rozjímati o životě Páně. Rozděluje život Ježíšův na pět souhvězdí: Betlem, Nazaret, Galilea, Kalvarie a Genezaret. První z nich, Betlem, je předmětem tohoto spisu a pojednává o Kristovu dětství s hlubokým theologickým pojetím a velikou znalostí lidského srdce.

LOUIS BERTRAND, SV. AUGUSTIN. 1929. Ladislav Kuncíř, Praha. Ve sbírce „Vinice Páně“ přel. dr. Frant. Odvalil. — Poutavé dílo, psané, jak autor doznává, „v duchu úcty a lásky ke světci, k velikému srdci a veliké inteligenci, jakou byl Augustin“. Africká církev, starověda, literatura, jak se s nimi setkáváme ve spise, prozrazují odborníka.

EVERMOD VLADIMÍR BALCÁREK, DOKSANY NAD OHŘÍ, BÝVALY KLÁŠTER PREMONSTRATEK. — Strahovský kapitulár a archivář nás stručně provádí dějinami a památkami slavného kdysi sídla, sester řádu sv. Norberta.

APOŠTOLÁT, NA KTERÝ SE ZAPOMINA. Napsal dr. J. E. Mossong, O. S. B. Vydaly Sestry Nep. Početí Panny Marie v Přerově. Cena 6.80 Kč. — Věřící modlí se mnoho za budoucí kněžstvo. Ale mnoho z nich zapomíná se modliti za kněze, pracující již na vinici Páně. Modlitba a oběti za kněze již vysvěcené jest velmi důležitý apoštolát, který umožňuje věřícím míti tak jistým způsobem účast na pracích kněží, za něž se modlí. K tomuto vznešenému apoštolátu snaží se autor čtenáře rozvíti hlavně příkladem sv. Terezie Ježíškovy, té zápalné oběti za kněze. Kéž aspoň ti, kdož knížku budou čísti, následují sv. Terezii Ježíškovu a pomáhají kněžím, a tak pracují apoštolsky.

B. HERDER & Co., FREIBURG: R. LINHART, DAS LEBEN RUFT. Str. 230, cena 3 RM. - Týž: VON MENSCHEN UND DINGEN DER ZEIT. Stran 200, cena 3 RM. — NUR EINE KNABENSEELE. Str. 120, cena 2 RM. — Proslulý mnichovský náboženský pozorovatel moderního života a jeho poměru či nepoměru ke křesťanství a katolickým zásadám podává ve dvou prvních knihách ciselované myšlenky o úkolech života ve světle náboženství. Ve způsobu moderního myšlení jsou tu jasně na křesťanské stanovisko postaveny všechny praktická proudy a práce, radosti i boly života. Vzácná četba. — Třetí kniha, líčící osudy třináctiletého hochy v boji o ušlechtilost duše, je na výsost dramatickým výkřikem pro vychovatele, aby jemně pozorovali ráz a boje a potřeby mladých duší. Kniha je prý psána podle rodinných zápisků.

—es—

DESCLEÉ DE BROUWER ET CIE, PARIS: S. NAVANTES, L'IMITATION DE SAINTE THÉRÉSE DE L'ENFANT JESUS. Str. 300. 14 rozjímání o ctnostech sv. Terezie Ježíškovy, které životně potřebuje každý křesťan. K rozjímáním je volena velmi šťastně metoda, jež se neztrácí v dlouhých úvahách, nýbrž nechává mluvit samu světici v krátkých a logicky seřazených episodách jejího života. Ve spoustě literatury o světici z Lisieux je to kniha vynikajících kvalit —es—

BITNAR VILÉM, PRŮVODCE PRAHOU SVATOVACLAVSKOU. K miléniu státu československého. Praha 1929. 2 díly. — Nadšené dílo upřímného Čecha a vroucího katolíka, jehož jediným přáním jest, aby poznání „vzácné pokladnice všech možných zázraků oslavení i ponížení, vroucího milování a věrnosti nezměřitelné“ probudilo v českých srdcích lásku k svatováclavské Praze.

J. C. B. MOHR (PAUL SIEBECK), TUBINGEN, DIE RELIGION IN GESCHICHTE UND GEGENWART. Lief. 64/67, Lichtbildergottesdienste-Malerei und Plastik. — Hlavní hesla: Láska, činnost bliženské lásky, literatura, liturgie, Luther, magie, malířství a plastika I. s 15 obrazy. —es—

SCHULBRUDERVERLAG, KIRNACH-VILLINGEN: DR. FRANZMATHES, VON KARMELS WEISSER BLUME Str. 32, cena 0.30 RM. — Zlatá knížečka pro hromadné rozšíření, psaná s láskou a vroucností, jak jen se hodí pro životopis sv. Terezie Ježíškovy. —es—

P. M. A. JANVIER O. P., DIE GLUCKSELIGKEIT (Grundfragen der kathol. Moral. Bd. I.) Str. 166, cena váz. 4 RM - Zdařilý překlad Notredamských konferencí slavného francouzského dominikána. S přesnou logikou a přísnou dogmatickou je v těchto řečích podána nauka církve o cíli lidského života, o jeho poměru k mravnosti, o předmětu lidské blaženosti, o možnosti dosíci blaženosti, o cestě k ní, o tom, co blaženost poskytne. Kniha rozjímání a duchovní četby pro každého inteligenta. —es—

EDITIONS SPES, PARIS 17. RUE SOUFFLOT: CHARLES DICKENS, LES AVENTURES DE M. PICKWICK. Str. 250, cena 10 fr. — Marion Gilbert překládá Francouzům tuto knihu romanciara dobroty a humoru, protože „Dickens přináší světu poselství důvěry a lásky“ a jeho spisy jsou jednoduchým výrazem křesťanské a západní civilizace. —es—